481 1 6613

481 1 2042

1921 წ.

2042. (№ 6613). 81. საზოგადოების რწმუნებულთა და მუდმივ წევრთა საერთო კრებების ოქმები; გამგეობისა და სარევიზიო კომისიის საანგარიშო მოხსენებები და მომავალი წლის სავარაუდო ხარჯთაღრიცხვა. 1921 წ. ივლისის 3—1922 წ. ივნისის 21. ფურ. 64.

მიკროფოტოასლი
МИКРОФОТОКОПИЯ

6192 1 184

1921 г.
64 л.

№ 81

ფ. 481

6613

Ц. Исторический Архив
Фонд № 481 Оп. № 1 Ед. хр. № 2042

6613

საქმე :6613.

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოებისა

1921 წლის ანგარიში

[illegible]

შესახებ

43 [illegible]

დაიწყო ... 191 წ.

გათავდა ... 191 წ.

,,64,, ფურცელს შეიცავს საქმე.

ო ქ მ ი

ქ.შ.წ.კ.გამავრცელებელი საზოგადოების რწმუნებულთა საზოგადო მორიგი კრებისა 3 ივლისს 1921 წ.

კრების გახსნა.

კრება გახსნა მთავარ-გამგეობის თავმჯდომარემ მოქ. დ. კარიჭაშვილმა დღის 12 საათზე. წაკითხულ იქმნა კრებაზე გამოცხადებულ წევრთა-რწმუნებულთა სია: დ.კარიჭაშვილი, შ.დედაბრიშვილი, ვ.ჭუმბურიძე, თ.კიკვაძე, ი.გიორგობიანი, ვ.ბურჯანაძე, ნ.ჩიგოგიძე, გ.ჭავჭანიძე, მ.ზახლუკელი, ვ.რუხაძე, ალ.წერეთელი, დ.დუმბაძე, პლ.ლეჟავა, ი.ცინცაძე, თ.ქარცივაძე, ზ.ჩიქვილაძე, ვლ.სამხარაძე, ს.გორგაძე, კვინიხიძე, ს.დოლიძე, მ.გოგუაძე, ს.თავაძე, ს.ჩიტოშვილი.

თავმჯდომარის და მდივნის არჩევა.

კრება კანონიერად იქნა აღიარებული. თავმჯდომარის წინადადებით კრებამ თავმჯდომარეთ აირჩია ალ. წერეთელი და მდივნათ პლატონ ლეჟავა; რომლებიც იჭერენ თავიანთ ადგილებს. კრებაზე წარმოდგენილია მთ.გამგეობის მიერ გასარჩევათ შემდეგი საკითხები:

1/კრების თავმჯდომარის და მდივნის არჩევა,

2/მოხსენება მთ.-გამგეობის ყოფ.თავმჯდომარის მოქ. გიორგი ყაზბეგის გარდაცვალების შესახებ,

3/"გლავპოლიტპროსვეტის" მიერ გამოგზავნილი მოწერილობის განხილვა

4./1920 წ. ანგარიშების მოხსენება,

5/ სარევიზიო კომისიის მოხსენება,

6/ გამგეობის განმარტება,

7/ ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვა და

8/ არჩევნები გამგეობის და სარევიზიო კომისიისა.

გ.ყაზბეგის ხსოვნის აღნიშვნა.

კრების თავმჯდომარე აღნიშნავს განსვენებული საზოგადოების გამგეობის ყოფ..თავმჯდომარის მოქ.გიორგი ყაზბეგის მოღვაწეობას საზოგადოების სასარგებლოთ და წინადადებას აძლევს კრებას ფეხზე ადგომით პატივი სცენ მის ხსოვნას. კრება ფეხზე დგება პატივსაცემლად.

დღის წესრიგის დამტკიცება.

თავმჯდომარე კრებას სთხოვს მოისმინონ დღის წეს-რიგი: მდივანი კითხულობს დღის წესრიგს, თავმჯდომარე ეკითხება კრებას წესრიგის შეცვლის ან დამატების შესახებ /ხმები აგრე დარჩეს/, კენჭის ყრით დღის წესრიგი მიღებულია იმ რიგზე როგორც იყო წარმოდგენილი..

"გლავპოლიტპროსვეტის" მიერ გამოგზავნილ მოწერილობის შესახებ მოხსენებას გამგეობის სახელით აკეთებს გამგეობის წევრი ვ. ბურჯანაძე. მოხსენების შემდეგ გაიმართა კამათი. კამათში

მონაწილეობა მიიღეს: მოქ. თ.კიკვაძემ, ზ.ჩიქვილაძემ, დ.კარიჭაშვილმა, გ.ჭუმბურიძემ და ყველანი იმ აზრს გამოსთქვამდეს, რომ დაევლოს განსაკუთრებულ კომისიას ან მომავალ გამგეობას რომ იზრუნონ საზოგადოების მთლიანობაზე, დარჩეს თავისუფალ დაწესებულებად, როგორც აქნობამდე იყო და ამისათვის გაიმართოს ყოველნაირი მოლაპარაკება ვისთანაც საჭირო იქნება. აზრთა გაცვლა-გამოცვლის შემდეგ კრებას გამოაქვს შემდეგი რეზოლუცია: იღებს რა მხედველობაში იმ გარემოებას, რომ წ.კ.გ.საზოგადოება ორმოცდა ორი წლის განმავლობაში /I879 წლიდან/ დაწყებული დღემდე ემსახურებოდა ეროვნულ კულტურის საქმეს: I/მართავდა სკოლებს, ხსნიდა სამკითხველოებს, ბიბლიოთეკებს, დახმარებას უწევდა ღარიბ მოწაფე სტუდენტებს, აარსებდა სტიპენდიებს, ბეჭდავდა ყოველნაირ სახალხო და სამეცნიერო წიგნებს და აგროვებდა დასაცავად ძველსა და ახალის ქართულის კულტურის სხვა და სხვა ნაირ ნაშთებს, რომელთაც თავს უყრიდა თავის წიგნთსაცავ-მუზეუმში, 2/რომ კულტურულ დარგში მუშაობის დროს იგი მოქმედობდა თითქმის სრულიად დამოუკიდებლად, რასაკვირველია, არსებულ წესდების ფარგლებში, ნიკოლოზის რეჟიმის დროსაც კი, 3/რომ საქართველოს დამოუკიდებლად გამოცხადების შემდეგ საზოგადოების სკოლები და ბიბლიოთეკა-სამკითხველოები უკვე გადაეცა თავის ინვენტარით ადგილობრივ თვითმართველობებს /ერობებს და ქალაქის თვითმართველობებს/, 4/რომ ამ ჟამადმას, საზოგადოებას დარჩა მხოლოდ ერთი ,მაგრამ რთული და მასთან სერიოზული სამოქმედო დარგი, ეს არის გამომცემლობა სამეცნიერო, სახელმძღვანელო, სახალხო და საბავშო წიგნების, რომელსაც უკვე ფართო მასშტაბით აწარმოებს საზ.გამგეობა I9I9 წლის იანვრიდან დაწყებული, რომ ფართო გამომცემლობის საშვალებით საზოგადოება დიდ დახმარებას უწევდა რესპუბლიკის მთავრობის სკოლების და ბიბლიოთეკა-სამკითხველოებისთვის წიგნების და საჭირო ხელსაწყო ნივთების თავის დროზე მიწოდების საქმეში, რწმუნებულთა კრება აუცილებელ საჭიროდ სთვლის შეინარჩუნოს წ.კ.გ. საზოგადოებამ თავისი სახე და განაგრძოს მოქმედება ავტონომიურად არსებულ წესდების ფარგლებში, რაც სრულად უარს ჰყოფ განათლების კომისარიატთან კახტაკტით მუშაობას და ავალებს ახალ გამგეობას ამ დადგენილების ფარგლებში გამართოს მოლაპარაკება სახალხო კომისარიატის პოლიტიკურ განათლების მთავარ-მმართველობასთან, როგორც რწმუნებულთა კრების აღმასრულებელი ორგანო, გამგეობა.

I920 წ. მოქმედების ანგარიშის შესახებ გამგეობის სახელით მოხსენებას აკეთებს ვ. ბურჭახაძე, ანგარიშით ბალახსი უდრის 2I,745,2I9 მ. 09კ..

შემდეგ კითხულობს სარევიზიო კომისიის მოხსენებას:"წ.კ.გ.

საზ. 1920 წ. მოქმედების ანგარიშში მოყვანილი ციფრები, ცალცალკე ანგარიშებსა და საერთო გამოყვანილი ბალანსისა სწორეთ არის ამოწერილი, შედარებით საბუღალტრო მთავარ დავთრის და მის დამხმარე წიგნებიდან.-მიუხედავად ამისა საჭიროთ მიგვაჩნია შემდეგი აღვნიშნოთ:

I/მუზეუმ-წიგნთსაცავს საანგარიშო წელს მიემატება 200-300 სხვა და სხვა წიგნი თუ ნივთი. ამასთან გამგეობას საჭიროთ დაუნახავს განსაკუთრებითი ზომების მიღება, მუზეუმის ზოგიერთ ნივთების და განძეულობის შესახებ.

2/სტიპენდიები ისე მცირედი და პატარა თანხებიდან შესდგება, რომ გაწამება იქნება მის ან გაცემა და მერე უკანვე დაბრუნება. საჭიროდ და მიზან შეწონილად ვთვლით ყველა სტიპენდიები შეერთდეს და იქცეს ერთ მთლიან თანხათ და მიემატოს საზოგადოების სახარჯო თანხებს.

3/ %%-ქაღალდები იყო I75,50I მომატებია I06,300 სულ შედგარა 28I,80I. პროცენტიანი ქაღალდები უნდა განაღდეს და მიემატოს სახარჯო თანხებს.

4/წიგნების ბეჭდვა ამ ჟამად არის საზოგადოების უპირველესი ასპარეზი და ამიტომ მთელი ყურადღება გამგეობის აქეთ უნდა იყოს მიმართული. საანგარიშო წელს გამოუციათ 54 სახელწოდების 603 ათასი წიგნაძლის. აქედან კაი დიდი ნაწილი სახელმძღვანელოებია; მარტო რვეულებია 225 ათასი ცალი და დედა ენაც 210 ათასია, სხვა სახელმძღვანელოები 84 ათასი და დანარჩენი საკითხავი წიგნებია. ყველა ეს ძლიერ მცირედად უნდა ჩაითვალოს.

5/წიგნების მაღაზიაში აწერის დროს მეტი აღმოჩენილა 334,338-80კ. ეს ერთნაირი საქმის არეულად წარმოების ბრალი უნდა იყოს. ამასთან ცხადია, ისე უნდა მოეწყოს საქმე, რომ მეტ-ნაკლებობას ადგილი არ უნდა ჰქონდეს.

6/საწყობში ქლარებულ იქნა შიგა და შიგ და ყველა წიგნები სწორეთ აღმოჩნდა დავთრებთან შედარებით.

7/საბეჭდავი ქაღალდი საზოგადოებას ამ ჟამად საწყობში მოეპოვება სულ რაღაც ორას სამასი ოზმა. ეს მოვლენა სამწუხაროთ უნდა ჩაითვალოს. ჩანს თავის დროზე არ უზრუნვიათ ქაღალდის შესაძენათ.

8/ძველი წიგნების საბეჭდავი და სასტამბო თანხა არის 8582-49 და წიგნებათ 232 იმათ არ ღირს რომ ცალკე ადგილს ანგარიშს იჭერდეს. ამიტომ ეს თანხები მიმატებული იქნას სახარჯო თანხაზე.

9/ არის ასე წოდებული საკანკეპო, სპეციალური და გარდამავალი თანხები, რომელთაც ეხლა არავითარი ძალა აღარ აქვთ, თავიანთ დამცირებისა გამო რომელიც უდრის 633,098 მანეთს. ეს თანხა უნდა ძირითად თანხაზე იქნას მითვლილი.

I0/ უძრავ ქონებაში არის მოთავსებული მარტო ფიქრის გორა. სადაა

სხვა მამულები? როგორიცაა ჭავჭავაძისეული სახლი თბილისში და სხვა?

II/არის ერთნაირი ანგარიშები, როგორც დებიტორებში ისე კრედიტორებში, რომელიც ან უნდა მივცეთ და ან უნდა მოგვცენ მაგ. I-35 ვ. 200 ძ. 8-90ვ. 28 მან., და ასე რამდენიმე ათეული. საჭიროა ამას ყურადღება მიექცეს, თორემ ჩაწერ-გადაწერით არა ღირს და შემდეგისდავალობაზე ამოხსნას და მიეწეროს რომელსამე თანხას.

I2/ქალაქთა კავშირის წარ. გელოვანისთვის ზედმეტი მიუციათ 200,000 მანეთი, რაც არ ერგებოდა და ასეთი საზარალოა საზოგადოებისათვის. მით უმეტეს, რომ წიგნი დაბეჭდილია მრავალი ტეხნიკური დეფექტებით.

I3/გამგეობას დიდი ყურადღება უნდა მიექცია ეგრეთ წოდებულ სხვა და სხვაკომისიების არსებობისათვის, რომელნიც ფულებს იღებდნენ და წიგნებს ადგენდნენ თუ ასწორებდნენ ძლიერ ცუდათ, ახახახგრძლიებდენ. ამის მჭერმეტყველურ მაგალითს იძლევა დედა ენის შემსწორებელი კომისია თავისი უცნაური განცხადებით.

I4/ მოულოდნელად შემოწმებულ იქნა კასა, რომელშიც ნაშთი ნაღდი ფულებისა აღმოჩნდა 8,312,693 მ. რაც სწორეა დავთრებთან შედარებით.

I5/ ორიოდე სიტყვას ვიტყვით იმ ინციდენტის შესახებ, რომელიც ი.ვართაგავა-კიკვაძის და თ. კიკვაძე-გამგეობის შორის ატეხილა, რომლის შესახებაც არსებობს დიდი საქმე. სარევიზიო კომისია, ფიქრობს, რომ ამ ინციდენტმა საკმაოთ არა სასურველი გავლენა იქონია საზოგადოების საქმეებზე და გამგეობას უნდა დროზე მიექცია ამისათვის თავისი ყურადღება და საქმის დასაწყისშივე მისი ლიკვიდაცია მოეხდინა".

ამის შემდეგ კითხულობს განმარტებას გამგეობის სახელით სარევიზიო კომისიის მოხსენების გამო.

თქვენ მიერ მოსმენილ სარევიზიო კომისიის შენიშვნებზე წ.კ.გ.საზ. მთავარ გამგეობას პატივი აქვს მოგახსენოთ შემდეგი განმარტება:

I/მართალია სასტიპენდიო თანხების რაოდენობა ძლიერ მცირეა, დღევანდელ პირობებში ერთი სტიპენდიატის დღიურს საკვებს თუ შეადგენს, - მაგრამ ამ თანხების გაერთიანება და მისთვის სხვა დანიშნულების მიცემა ყოვლად შეუძლებელია, რადგან ყველა სასტიპენდიო თანხები ნაანდერძევია /ლოლობერიძის, სარაჯიშვილის, გოგებაშვილის/ და გამგეობა ვალდებულია ჯერ კიდევ არსებული კანონის ძალით ანდერძი დაიცვას, მაგრამ ვინაიდან დღეს ფაქტიურად სტიპენდიატები სტიპენდიას არ ღებულობენ სიცოტავის გამო, - გამგეობა ფიქრობს სრულად მოხსნას სტიპენდიების დანიშვნა და აღადგინოს მისი განაწილება, როცა ფულის კურსი თავის დონეზე დადგება.

2/ %% ქაღალდების /III/ განაღდება ამ ჟამად არ შეიძლება და კიდევაც რომ შეიძლებოდეს, უაზრობა იქნება, ვინ იცის იქნება იმ

ქაღალდების კურსმა ხორმალი ხასიათი მიიღოს, ამ ჯამად კი მოგვცემს თალაც 300,000 მან. რაც კურსით 3 მანეთს უდრის.

3/სარევიზიო კომისია ძლიერ მცირედად სთვლის წ.კ.გ.ს. მიერ 1920 წელში გამოცემულ წიგნებს. ეს ვერაა სამართლიანი შენიშვნა, პირიქით გამგეობა ფიქრობს, რომ მან საანგარიშო წლის განმავლობაში ძლიერ ბევრიც გამოსცა, როგორც სახალხო, სამეცნიერო, საბავშო, ისე სახელმძღვანელო წიგნები. ვერც ერთ ცოცხალ რიგიანად მოწყობილ სტამბას ვერ ნახავდით ტფილისში, რომ ჩვენი საზ. მთ.გამგეობის შეკვეთილი წიგნი არ ჰქონოდა დასაბეჭდად მიცემული. /ქალაქთა კავშირის, სახელმწიფო, სამხედრო, რკინისგზის, რუხძის, ბოლქვაძის და სხვა/.

4/მართალია მაღაზიის აღწერის /შენიშვნა/ დროს მეტი აღმოჩნდა მაღაზიიდან გასული საქონელი 384,335-80 კ. ღირებული ნომინალური ფასით, ეს დეფექტად უნდა ჩაითვალოს, რადგან მილიონიანი თანხების ტრიალის დროს ერთის მხრით, მეორეს მხრით წიგნების ფასების ცვალებადობის გამო, შესაძლებელია დრო გამოშვებით ზოგიერთი სახელწოდების წიგნი გადიოდა ნომინალ ფასებზე ზევით და საბუხჰალტრო დავთრებში კი გაუტარებელი დარჩა.

5/ საბეჭდი ქაღალდის შეძენაზე ზრუნავდა საზოგადოების მთავარი გამგეობა /მ.7/ იგი ჰკრეფდა ცნობებს კერძო პირების საწყობებით გასაყიდი ქაღალდის შესახებ და მათი ფასების და შეძლებისა და გვარად კიდევაც იძენდა, საანგარიშო წლის განმავლობაში შეიძინა 7½ მილიონის ქაღალდი. მეტის შეძენას მეტი თანხა უნდა, რაც ხელთ არ მოგვეპოვებოდა. მიმდინარე წლის განმავლობაში კი ქაღალდის შეძენაზე ლაპარაკიც ზედმეტია, ვისგან, ან საიდან უნდა შეიძინოს. ერთად ერთი პატრონი ქაღალდისა მთავრობაა, მას ჩვენ ორჯერ მივმართეთ წერილობით და სიტყვიერად და ვთხოვეთ მოეცა სახელმძღვანელო წიგნების გამოსაცემად საჭირო ქაღალდი, მაგრამ პასუხი არც დადებითი და არც უარყოფითი არ მიგვიღია.

6. ძველი წიგნების თანხაც /მუხ.8/ ისე, როგორც სასტ. თანხა ნაანდერძევია და იმავე მოსაზრებით გამგეობას ამ თანხის გაუქმება შეუძლებლად მიაჩნია.

7. შეუძლებელია /9/ გარდამავალი თანხა /მობარებული/ ან თუნდა საგანგებო-სპეციალური ძირითად თანხად იქცეს. ძირითადი თანხა საზ. საკუთრებაა, გარდამავალი თანხა კი მობარებულია მესანახად დანიშნულების მოსახმარებლად.

8.გამგეობა ღებულობს მე 10 მუხლში მათ შენიშვნას და უეჭველად შეიტანს ქონებაში იმ მამულებს, რომელიც დღემდე შეტანილი არ იყო. /ილიას სახლს, საგ. მამულს/.

9. მე 11 მუხ. შეს. გამგეობა განმარტავს, რომ მას ასეთი წვრილი

თანხების ჩამოსაჭრელად აქვს ერთგვარი პრაქტიკა შემოღებული, ეს არის ვადა 10 წლის განმავლობაში თუ მოვალემ არ მოიკითხა თავისი ხვედრი ფული იგი რჩება საზ. საკუთრებად.

10. ქალაქთა კავშირისათვის დედა ენის დაბეჭდვაში ზედმეტი ფული არ მიგვიცია. მივეცით ის რაც ერგებოდა პირობის ძალით. წიგნის დაბეჭდვა დაგვიანდა. ამ დროს სატარიფო პალატის ახალმა სტავკებმა მოგვისწრო და პირობის მე 24§ ძალით მივეცით 200,000 მან. ზედმეტი.

11. დედა ენის კომისიამ გამგეობასთან დადებული პირობა შეასრულა. მან ჩააბარა დედა ენა I და II ნ. შესწორებული, თუმცა დადებულ ვადაში ვერ შესძლო შესწორება, ორი თვე მეტი იმუშავა და ამ ორი თვის ჰონორარიც აიღო, მაგრამ მიზანს მიაღწია, წიგნები დაიბეჭდა და ბაზარზე გამოვიდა გასასყიდად, ბუნების კარის შემსწორებელმა კომისიებმაც წარმოგვიდგინეს თავისი ნაშრომი. ერთი კიდევაც დაიბეჭდა "აკიდო" ბუნების კარის სალიტერატურო ნაწილის მგვიერი.

რაიცა შეეხება სარევიზიო კომისიის შენიშვნას, რომ ძლიერ ცუდად ასწორებდენ წიგნებსაო, ეს სრულიად არ შეეფერება სიმართლეს. კომისიის მიერ შესწორებული დ.ე. I და II ნ. შედგენილია თანახმად პედ. მოთხ.-და ვისაც უსწავლებია ამ წიგნით კმაყოფილებას აცხადებს. თვით შემსწ. კომისიის იმ/პრეტენზიებზე რომელიც მართლა შეუსაბამოდ და ეთიკის წინააღმდეგ განაცხადეს ზოგიერთმა წევრებმა წერილობით მომართვაში, სათანადო პასუხი გასცა გამგეობამ და უარყო.
/აქ უნდა აღვნიშნოთ, რომ კომისიის 6 წევრიდან ორი წინააღმდეგი იყო კომისიის მოსაზრების/.

12. რაიცა შეეხება ვართაგავასა და თ. კიკვაძის შორის და გამგეობისა და კიკვაძის შორის გამწვავებულ ურთიერთობას, გამგეობას საჭიროდ მიაჩნია დასძინოს რწმუნებულთა საყურადღებოდ, რომ ვართაგავას და კიკვაძის შორის იხც. უკვე მოსმა გამგეობამ თითქმის დასაწყისშივე ორისავე მხარის დაჯერება-დარწმუნებით, რომ მათ არ შეჰფერით უბრალო საქმეზე კინკლაობა და აურ-ზაურის ატეხა. /ერთმანეთის უშვერი სიტყვებით ლანძღვა-გინება-როგ. არის უვიცი და სხვა/. ისინი მიჩვეულნი იყვნენ, არც ერთი არ ფიქრობდა საქმის არსებითად ოფიციალად განხილვას. მაგრამ ბოლოს კიდევ წამოჰყო თავი. გამგეობამ აქაც სულგრძელობა გამოიჩინა, ოფიციალად არ განიხილა საქმე. თავის მხრით გამგეობის თავმჯდომარემ ორსავე მხარეს ამცნო პრეზიდიუმის აზრი თუ ვინ რაშია დამნაშავე და კვლავ სთხოვა დაწყნარება დამშვიდება, რადგან გამგეობის აზრით ამ ინციდენტის ქუჩაში გატანა დამამცირებელი იქნებოდა როგორც თვით ვართაგავას და კიკვაძის ისე მთელი გამგეობისთვის. ამით ამოიწურა ეს საქმე. მას შემდეგ არც ერთს მხარეს აღარ მოუთხოვია არსებითად საქმის განხილვა.

რაიცა შეეხება თვით გამგეობასა და კიკვაძის შორის ჩამოვარდნილ

უთანხმოებას, დავეთანხმებ სარევიზიო კომისია რომ გამგეობა, რომლის წინაამდეგ გამოდის კიკვაძე, როგორც ოპოზიციონერი,- არ შეიძლებოდა გამოსულიყო მსაჯულის როლში, არ შეიძლებოდა გარეშე მაყურებლის თვალით ობიექტიური მსჯელობა ეკისრა იმ ორგანოს, რომელმაც ერთხმად 8-ნი კიკვაძე ერთი საქციელისათვის არა კოლეგიალურ წევრად აღიარა, რასაც მოჰყვა მისი პრეზიდიუმიდან გასვლა და წევრების ხელმძღვანელობის თანამდებობის დატოვება. აი სწორედ ამ უმთავრესი მოსაზრებით არსებითად გამგეობა არ იხილავდა კიკვაძის კერძო აზრებს და განცხადებებს და ანდობდა ხოლმე პრეზიდიუმს განმარტებისათვის. რწმუნებულთა კრება თუ ისურვებს, მას შეუძლიან ან ახალ გამგეობას მიანდოს საქმის გარჩევა, ან ცალკე კომისია აირჩიოს."

რადგან მოხსენებები გათავდა, თავმჯდომარე წინადადებას აძლევს კრებას, ვინემ არსებითად კამათს გახსნიდეს მოხსენების შესახებ, შეიძლება, თუ ვინმეს სურს შეკითხვებით მიმართონ მომხსენებელს ან საერთოდ გამგეობას; სოფ. წარუაშვილი ეკითხება მომხსენებელს თუ რა პირობით იქნა მიღებული ფულები ყოფ. საქ. მთავრობიდან. მომხსენებელი უპასუხებს, რომ სესხის სახით არის მიღებული 5 მილიონი მან. ეს თანხა აღნიშნულია და სწერია ანგარიშებში.

მოხსენების შესახებ სიტყვას თხოულობს მოქ. თ. კიკვაძე /გამგეობის წევრი/, რომელიც აკრიტიკებს გამგეობის მოქმედებას და სარევიზიო კომისიის მოხსენებას, ეხება გამგეობასა და მის შორის ინცინდენტს და მოითხოვს არჩეულ იქნეს სპეციალური კომისია მასა და გამგეობას შორის ყოფილი ურთიერთობის გამორკვევისათვის, რომლის შედეგი გამოქვეყნებულ იქნეს პრესაში; მის შემდეგ განმარტებას იძლევა ძმ. გამგეობის თავმჯდომარე ლ. კარიჭაშვილი და აღნიშნავს ყოფ. გამ. წევრის თ. კიკვაძის არა სასურველ მოღვაწეობას გამგეობაში, გამგეობის სახელით განმარტებას აძლევს კრებას ვ. ბურჯანაძე, რომელიც მთელ სურათს ხატავს, გამგეობას თუ რა პირობებში უხდებოდა მუშაობა და აღნიშნა ზოგიერთი ფაქტებით თ. კიკვაძის მავნე მოქმედება გამგეობაში.

სიტყვას თხოულობს თ. კიკვაძე, თავმჯდომარე წინადადებას იძლევა, რომ ვინაიდან საკითხი გამორკვეულია, კრებიდან სიტყვისათვის არავინ არის ჩაწერილი, ამიტომ შეწყვეტილ იქნეს კამათი და არჩეულ იქნეს კომისია თუ სასურველათ მიგაჩნიათ ინციდენტის გამოსარკვევათ. წინადადებას ეთანხმება სარ. კომ. თავმჯდომარე ლ. ღუმბაძე.

წინადადება: არჩეულ იქნეს კომისია; ხმის უმრავლესობით კრებამ კომისიის არჩევა უარჰყო.

წინადადება იყო გახსნილიყო კამათი არსებითად მოხსენების შესახებ, კრებამ ხმის უმრავლესობით დაადგინა: ვინაიდან მოხსენებები მოვისმი-

ნეთ გამგეობისა და სარევიზიო კომისიისა და სავსებით გამორკვეულია მთავარ გამგეობის მოქმედება, ამიტომ მოხსნილ იქნას კამათი მოხსენებებზე.

წარმოდგენილია რეზოლუცია: მოისმინა რა გამგეობისა და სარევიზიო კომისიის მოხსენებები, კრება ადასტურებს ანგარიშებს და ავალებს გამგეობას ჩამოწერილ იქნას მოსამსახურეებზე სურსათის შესაძენად მიცემული სესხი, როგორც 1920 წ. ისე 1921 წ. განმავლობაში.

ეს რეზოლუცია მიღებულ იქნა კრების მიერ გამგეობის წევრების თავის შეკავებით.

ხარჯთ-აღრიცხვის შესახებ მოხსენებას აკეთებს გამგეობის სახელით ვ. ბურჯახაძე. ხარჯთ-აღრიცხვით შემოსავალი ნავარაუდევია - 26,564,792-49 - გასავალი- 14,789,710 მანეთი

ზოგიერთი შეკითხვების შემდეგ კრება ადასტურებს წარმოდგენილ ხარჯთ-აღრიცხვას, და ამასთანავე ავალებს გამგეობას იზრუნოს მოსამსახურეთა ნივთიერ მდგომარეობის გაუმჯობესებაზე მათ მიერ კრებისადმი წარმოდგენილ მოთხოვნილებათა ფარგლებში: მთავარ-გამგეობას კარგად მოეხსენება ის აუტანელი პირობები, რომელშიაც უხდებათ ცხოვრება ხსენებულ საზოგადოების მოსამსახურეთ. ფასები პირველ მოთხოვნილების საგნებზე საათობით და წუთობით მატულობს, იმ დროს, როდესაც მოსამსახურეთა თვიური ჯამაგირი ორი დღის ხარჯსაც ვერ ასწორებს. თუ საზოგადოებას სურს შეინარჩუნოს თავისი სახე და პირნათლად ემსახუროს დასახულს მიზნებს, მან უეჭველად ისეთ პირობებში უნდა ჩააყენოს თავისი მოსამსახურენი, რომ მათ შესძლონ შესაფერი თანამშრომლობა გაუწიონ საზოგადოების ნდობით აღჭურვილ აღმასრულებელ ორგანოს-მთავარ გამგეობას, მის მიერ დასახული გეგმის განსახორციელებლად. ზედმეტია კომენტარები. ჩვენ მოვითხოვთ მთავარ გამგეობისაგან, რომ მან აუწყოს რწმუნებულთა საზოგადო კრებას კრიტიკული მდგომარეობა და მოსთხოვოს, რათა სავარაუდო აღრიცხვაში შეტანილ იქნას ცალკე მუხლათ თანხის ის რაოდენობა, რომელიც საკმარისი იქნება წლის განმავლობაში დააკმაყოფილოს თვიური ჯამაგირის რაოდენობის მიხედვით ყოველთვიურად ყველა მოსამსახურენი."

წინადადება შემოვიდა, რომ გამგეობას და მოსამსახურეებს 1920 წ. შრომისათვის მიეცეს ერთდროული დახმარება: კრებამ დაადგინა: "გადაიდოს ერთი მილიონი მანეთი და ამ თანხის განაწილება მიენდოს სარევიზიო კომისიისა და გამგეობის ახლად არჩეულ წევრებს."

გამგეობისა და საზოგადოების მოსამსახურეთა შორის ერთდროულ დახმარებისათვის ჯილდოს მიღებაზე უარი განაცხადეს გამ. წევრებმა მოქ. ვ. ნინიძემ და ქრისტინე შარაშიძის ასულმა.

თავმჯდომარე წინადადებას იძლევა რადგან ყველა საკითხები ამოწურულია გარდა არჩევნებისა ამიტომ კრებამ შეწყვიტოს 15 წუთით, რის

შემდეგ შევუდგებით გამგეობისა და სარევიზიო კომისიის არჩევნებს.

კრება შესწყდა 3 საათზე და I5 წუთზე.

კრება განახლდა 3 ს. 45 წ.

წარმოდგენილი იქნა კანდიდატთა ორი სია.

წინადადებაა ნაცვლად I3 გამგეობის წევრის არჩეულ იქნეს 9 წევრი.

კრება ერთხმად ღებულობს წინადადებას.

დასახელებულ იქნენ გამგეობის წევრებათ I2 კანდიდატი.

ფარული კენჭის ყრით გამგეობის წევრებათ არჩეულ იქნენ: I/დავით კარიჭაშვილი, 2/დავით ონიაშვილი, 3/ ოლღა სოლოღაშვილი, 4/ კარლამ მურჯანაძე, 5/ იოსებ გიორგობიანი, 6/ ნიკ.ჩიგოგიძე, 7/ნინო ნაკაშიძე 8/მავლე საყვარელიძე, 9/ ივ. გომართელი. კანდიდატებათ: I/ი.ციხცაძე, 2/ს.თავაძე, 3/ ს.დოლიძე.

სარევიზიო კომისიის წევრებათ: I/ დ. ღუმბაძე, 2/ ს.ცარუაშვილი, 3/ გ.მაჭავარიანი, კანდიდატებათ: I/მეთოდე კაკაბაძე, 2/ლ.ხათაძე.

დასასრულ კრება მადლობას უცხადებს გამგეობას ნაყოფიერი მუშაობისათვის.

თავმჯდომარე კრებას დამთავრებულად ალიარებს და მოუწოდებს ახლად არჩეულ გამგეობას მხნეთ მუშაობას წ.კ.გ.ს. საკეთილდღეოდ.

კრებამ მადლობა გამოუცხადა თავმჯდომარეს კრების ხელმძღვანელობისთვის.

კრება დამთავრდა ნაშუადღევის 4 ს. 45 წუთზე.

კრების თავმჯდომარე ალ. წერეთელი

მდივანი მ. ლეჟავა.

ვ.წულაძე	"	"
არჩ.ჯაჯანაშვილი	"	"
ქრ.შარაშიძე	"	"
მ. კაკაბაძე	"	"
[illegible]	"	1914 წ
კანდიდატები:		
უშ. ელიავა	"	I9I8 "
გიორგი უხენაიშვილი	"	"
მეს.ქელბაქიანი	"	"
ს. დადიანი	"	"
იულია იაშვილი	"	"
სარევიზიო კომ.წევრნი:		
დიმიტრი ღუმბაძე	"	I9II წ.
გიორგი მაჭავარიანი	"	I9I8 "

წ.-კ.გ.საზოგადოება იმყოფება ქ. ტფილისში. საანგარიშო წლის განმავლობაში საზოგადოებას ჰქონდა 9 განყოფილება: I/ბათომში,2/ბაქოში, 3/ბორჯომში, 4/თელავში, 5/კავკავში, 6/სენაკში, 7/ქუთაისში, 8/ტფილისში და 9/ ვეჯინში.

საზოგადოების საპატიო წევრნი:

I/ოლღა თადეოზის ასული ჭავჭავაძე არჩეულის I894 წ.
2/პეტრე კონსტანტინეს ძე ზუბალაშვილი " I906 "
3/ეკატერინე რევაზის ასული გაბაშვილი " I9I4 "
4/ანასტასია მიხეილის ასული წერეთლისა " "
5/ეკატერინე მიხ.ასული ერისთავისა " I9I5
6/დავით გიორგის ძე კარიჭაშვილი " I9I8
7/გრიგოლ სვიმონის ძე რცხილაძე " "

დამფუძნებელი წევრნი,რომელთაც ერთიანად აქვთ გადახდილი საწევრო ფული 300 მანეთი

1/ბაგრატიონ-მუხრან ბატონ.კნ.მარგალე ერეკლეს ასული
2/ საგინაშვილი ელისაბედ გრიგოლის ასული

საზოგადოების გამგეობა

გამგეობის თავმჯდომარე დ.გ.კარიჭაშვილი წევრის 1892 წ.

	მ.დედაბრიშვილი	"	I9I4 "
	ს.იაშვილი	"	I9I8 "
	ვ.ბურჯანაძე	"	"
	ი.გიორგობიანი	"	I9I4 "
	იპ.ვართაგავა	"	I9II "
წევრები:	ნ. ნაკაშიძე	"	I9I4 "
	კ.ნინიძე	"	I9I8 "
	ვ.წულაძე	"	"
	არჩ.ჯაჯანაშვილი	"	"
	ქრ.შარაშიძე	"	"
	მ. კაკაბაძე	"	"
	თ. [illegible]	"	1914წ

კანდიდატები:

უშ. ელიავა	"	I9I8 "
გიორგი უსენაიშვილი	"	"
ბეს.ქელბაქიანი	"	"
ს. დადიანი	"	"
იულია იაშვილი	"	"

სარევიზიო კომ.წევრნი:

დიმიტრი დუმბაძე	"	I9II წ.
გიორგი მაჭავარიანი	"	I9I8 "

1921 წლის განმავლობაში მთავარ-გამგეობას ჰქონდა სულ 34 სხდომა, გაარჩია 275 საქმე.

საანგარიშო წლის 4 ივლისამდე მუშაობდა 1918 წლის საზოგადო კრებაზე არჩეული წევრთაგან შემდგარი მთავარი გამგეობა, რომელსაც ჰქონდა 24 სხდომა, გაარჩია 202 საქმე. ამ შემადგენლობის გამგეობის წევრთაგან კრებას დაესწრნენ:

თავმჯდომარე	დ. კარიჭაშვილი	2I ჯერ
წევრები	ბურჭანაძე ვ.	2I "
	კიკვაძე თ.	I3 "
	დედაბრიშვილი მ.	I9 "
	იაშვილი ს.	II "
	კაკაბაძე მ.	II "
	გიორგობიანი ი.	I6 "
	ვართაგავა ია.	I0 "
	ნაკაშიძე ნ.	8 "
	ნინიძე ვ.	3 "
	შარაშიძე ქრ.	3 "
	წულაძე ვ.	5 "
	ჯაჯანაშვილი არჩ.	I "

სხდომებს თავმჯდომარეობდა: დ.კარიჭაშვილი 20 ჯერ
მ.დედაბრიშვილი 4 "

4 ივლისიდან რწმუნებულთა საზოგადო კრებაზე არჩეულ იქნა ახალი გამგეობა შემდეგი შემადგენლობისა:

საზ.მთავარ-გამგეობის თავმჯდომარე დავით კარიჭაშვილი
ამხანაგი ივანე გომართელი

წევრები:
ვარლამ ბურჭანაძე
დავით ონიაშვილი
პავლე საყვარელიძე
ნინო ნაკაშიძე
ოლღა სოლოლაშვილი
იოსებ გიორგობიანი
ნიკოლოზ ჩიგოგიძე

კანდიდატები:
სოლომონ თავაძე და დოლიძე.

სარევიზიო კომ. წევრები:
დიმიტრი დუმაძე, გიორგი მაჭავარიანი
და სოფრომ ცარუაშვილი.

12

აღნიშნულ შემადგენლობამ გამგეობას ჰქონდა წლის ბოლომდე IO სხდომა, /4 ივლისიდან 3I დეკემბრამდე/, გაარჩია 73 საქმე.

გამგეობის წევრთაგან სხდომებს დაესწრნენ:

თავმჯდომარე დ.კარიჭაშვილი	9	ჯერ
ი.გიორგობიანი	5	"
დ.ონიაშვილი	4	"
ნ.ნაკაშიძე	9	"
კ.მურჯანაძე	8	"
ნ.ჩიგოგიძე	9	"
პ.საყვარელიძე	4	"

გამგეობის მოქმედების მოკლე დახასიათება:

საანგარიშო წლის განმავლობაში გამგეობის განსახილველ საგნებს შეადგენდა:

I/მოსამსახურე პირთა ნივთიერი მდგომარეობის გაუმჯობესება.
2/წიგნების ბეჭდვა
3/ქაღალდის შეძენა
4/ავტორებისათვის ჰონორარის მიცემა
5/კრედიტების გახსნა ერობებს
6/ წიგნების გადაფასება
7/გამოჩენილ მოღვაწეთა პანთეონში დაკრძალვა
8/რწმუნებულთა საზოგადო კრების მოწვევა
9/საზოგადოების ნივთიერი მდგომარეობის გაუმჯობესება
I0/გიორგი ზდანოვიჩის ნაანდერძევი ტყვარჩელის ქვა-ნახშირის მაღნების შ[illegible]
II/1920 წლ. მოქმედების ანგარიშის განხილვა
I2/I92I წ. ხარჯთ-აღრიცხვა
I3/საზოგადოების დამოკიდებულება განათლების კომისარიატთან
I4/ქართ.მოღვაწეთა სავანე-პანთეონის გაფართოება
I5/კავკავის სკოლისთვის ნივთიერი დახმარების აღმოჩენა და სხვა.

ს კ ო ლ ე ბ ი

საანგარიშო წლის გამავლობაში საზოგადოების გამგებლობაში დარჩა ერთი სკოლა- კავკავის.

კავკავის სკოლის არსებობის უმთავრეს წყაროს შეადგენდა წ.-კ.გ. საზ. მთავარი გამგეობის დახმარება, რომელიც გამოიხატება ციფრაში 1,813,125 მ ამ ჯამში შედის, როგორც ფულათ ისე წიგნებით გაცემული დახმარება.

კავკავის სკოლაში სწავლა მთელი წლის განმავლობაში ნორმალურად სწარმოებდა.სკოლაში 4 განყოფილებაა, ასწავლის 4 მასწავლებელი. სწავლობს 302 მოწაფე ქალ-ვაჟი.

გ ა ნ ყ ო ფ ი ლ ე ბ ე ბ ი

განყოფილებები საანგარიშო წლის განმავლობაში, ისე როგორც 1920 წ. სრულ უმოქმედობას იჩენდნენ.

წიგნთსაცავ-მუზეუმის ანგარიში.

I იან.1921 წ. წიგნთსაცავში ირიცხებოდა 7183 ნომერი ქართული ხელთ-ნაწერი და დაბეჭდილი წიგნი /მათში 2158 ხელთ. 5025 დაბეჭდ./ წლის განმავლობაში მიემატა 11 ხელთ. და 31 დაბეჭდ. წიგნი და 1 იანვარს 1922 წ. შესდგა სულ 7225 /2169 ხელთ. და 5056 დაბეჭდილი/.

უცხო ენებზე დაბეჭდილი წიგნები და ხელთნაწერები იყო 6176 /მათში 104 ხელთ./ წლის განმავლობაში მიემატა 1 ხელთ. და 1 დაბეჭდილი და დააკლდა I ხელთნაწერი, რომელიც შემომწირველმა უკან წაიღო. 1 იან.1922 წ. შესდგა 6177 /104 ხელთნ. და 6073 დაბეჭდილი/.

უცვლელად დარჩა სამუზეუმო ნივთების რიცხვი. მხოლოდ საანგარიშო წლის თებერვალში რამდენიმე ძვირფასი სამუზეუმო წიგნი რამდენსამე ხელთნაწერ-თან ერთად გატანილ იქნა ყოვლისავე საფრთხის ასაცილებლად ქუთაისს, ხოლო იქითგან წაღებულ იქნა საზღვარს იქით.

საანგარიშო წლის განმავლობაში წიგნთსაცავში მეცადინეთა რიცხვი იყო I42. ამათგან სამეცადინოთ მოთხოვნილ იქნა I45 ხელთნაწერი და II5 და-ბეჭდილი წიგნი.

წლის განმავლობაში დაიხარჯა წიგნთსაცავზე წიგნების შესაძე-ნად 83,425 მან. მოსამსახურეთა ჯამაგირზე და დახმარებაზე 3,894,060 მან. ფიქრის გორის მეთვალყურის გასამრჯელო 90 მან. სულ – 3,977,575 მან.

წიგნების გამომცემლობა

საანგარიშო I921 წ. განმავლობაში გამგეობამ გამოსცა სულ I8 წიგნი, ამ რიცხვში შედის რვეულებიც: I/განდეგილი ი. ჭავჭავაძისა, 2/ ელისო ალ.ყაზბეგისა, 3/ბახტრიონი ვაჟა-ფშაველასი, 4/ელგუჯა-ალ.ყაზბეგისა, 5/ იავნანამ რა ჰქნა- ი.გოგებაშვილისა, 6/ ბედის წრიალი- ან.ერისთავ-ხოშტარიასი, 7/გველის მჭამელი-ვაჟა-ფშაველასი, 8/გურგენ რაინდი - ა.ცახელისა, 9/ცხელი ქვეყნის მცენ. და ცხოველები-ა.ჭიჭინაძისა, 10/ თხზულება 11 ტ. ვ.ბარნოვისა, II/ისტორიის მიზანი ი. ჯავახიშვილისა, I2/ვაჟა-ფშაველას კრიტიკ. განხილვა- იპ.ვართაგავასი, 13/ ლომის მეჯლისი ვაჟა-ფშაველასი, 14/ ბუნება სკოლაში, 15/ ჩემი ყვავილები-შ.მღვიმელისა, I6/რვეული უხაზო, I7/ სიმღერა-მუსიკის სახელმძღვანელო ი.კარგარეთელისა, 18/ მოთხრობები დუტუ მეგრელისა.

მთელ გამომცემლობაზე საანგარიშო წელს დაიხარჯა სულ I4,787,782-92 კ.

წიგნების გამომცემლობა

საანგარიშო 1921 წ. განმავლობაში გამგეობამ გამოსცა სულ 18 წიგნი, ამ რიცხვში შედის რვეულებიც : 1/განდეგილი ი. ჭავჭავაძისა, 2/ ელისო ალ.ყაზბეგისა, 3/ბახტრიონი ვაჟა-ფშაველასი, 4/ელგუჯა-ალ.ყაზბეგისა, 5/ იავნანამ რა ჰქნა- ი.გოგებაშვილისა, 6/ ბედის ტრიალი- ან.ერისთავ-ხოშტარიასი, 7/გველის მჭამელი-ვაჟა-ფშაველასი, 8/გურგენ რაინდი - ა.ცახელისა, 9/ცხელი ქვეყნის მცენ. და ცხოველები-ა.ჭიჭინაძისა, 10/ თხზულება 11 ტ. ვ.ბარნოვისა, 11/ისტორიის მიზანი ი. ჯავახიშვილისა, 12/ვაჟა-ფშაველას კრიტიკ. განხილვა- იპ.ვართაგავასი, 13/ ლომის მეჯლისი ვაჟა-ფშაველასი, 14/ ბუნება სკოლაში, 15/ ჩემი ყვავილები-შ.მღვიმელისა, 16/რვეული უხაზო, 17/ სიმღერა-მუსიკის სახელმძღვანელო ი.კარგარეთელისა, 18/ მოთხრობები დუტუ მეგრელისა.

მთელ გამომცემლობაზე საანგარიშო წელს დაიხარჯა სულ 14,787,782-92კ.

	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1	[illegible]		[illegible] 1	m 8		[illegible]	3000	153	26135-24		7280 -		2400 -	35968-24	11-98,94	40 -
2	[illegible]		— 13	m 4		[illegible]	2000	33753 -	39467-57	800 -	11700 -		3000 -	88720-57	44-36,	110 -
3	[illegible]		[illegible] 1	m 16		[illegible]	3000	54383 -	14,473-04	285 -	15450 -	600 -	12,000 -	97491-04	32-39,7	120 -
4	[illegible]		— 1	m 4		[illegible]	3000	228225 -	248078-82	150	49950 -	–	26400 -	552,803-82	184-26,79	500 -
5	[illegible]		— 1	m 4		[illegible]	2000	400 -	17351-18	– -	6420	– -	3200 -	27371-18	13 68,55	90
6	[illegible]		— 1	m 4		[illegible]	2000	246,700 -	261,467-20	– -	95,500	– -	34,000 -	637,667-20	318-83,96	800 -
7	[illegible]	1	→ 1	m 4		[illegible]	3000	66,075 -	63,523-50	–	13575 -	– -	7200 -	100,373-50	48-92,45	145 -
8	[illegible]	1	— 12	m 4		[illegible]	3000	100500 -	100647-65	450	23700 -	450 -	12000 -	232,297-65	79-09,92	220 -
9	[illegible]		— 21	m 4		[illegible]	2000	167,048 -	26281-14	890 -	60500 -	3200 -	11,200 -	269,119-14	134-55,95	550
10	[illegible]	1	— 21	m 4		[illegible]	2000	289,950 -	253,500-31	–	77750 -	— -	34,000	655200-31	327-60	950
11	[illegible]		[illegible] 4	m 4		[illegible]	4000	306160	33629-44	677-20	119,000 -		17,000 -	476,466-64	476-46,63	1500 -
12	[illegible]	1	— 6	m 4		[illegible]	2000	200835	153211-68	3500 -	96500 -	300 -	18,000 -	472346-68	236-17,33	640
13	[illegible]	1	- 6	m 8		[illegible]	2000	30350 -	4387-80	30-40	19[illegible]00 -	6400 -	3200	35568-20	28-28,41	100
14	[illegible]	1	[illegible] 3	m 4		[illegible]	2500	1,103,000 -	40950-26	4531-20	400,000 -	23,600 -	50,000 -	1,622,081-46	648-83,25	2200
15	[illegible]		[illegible] 27	m 8		[illegible]	2000	74720 -	10199 -	592-40	30,000 -	– -	12,000	128541-40	~~130541-40~~ 65 [illegible]	250
16	[illegible]		[illegible] 16	m 4		[illegible]	4610	– -	2420 -	– –	– –	– -	32,200 -	34620	7-20,97	200
17	[illegible]	1	[illegible] 13	m 4		[illegible]	2000	1,202,250 -	284,469-35	23,454-20	205780 -	30[illegible]00 -	35870 -	2068,023-55	1034-01,17	3000
18	[illegible]	1	[illegible] 5	m 4	104	[illegible]	2000	4514,000 -	231,762-34	9650 -	1,422,000 -	10 -	1,000,000 -	7,177,422-34	3586-71,11	15,000 -
								8619,532 -	1,821955-52	45010-40	2.647,105 -	340,510 -	1,313,670 -	14,787,789-99		

ნაშთთა შესახ.

I

კასა.

1 იანვარს 1926 წ. იყო	402.514 47	
წლის განმავლობაში შემოვიდა	69.307.457 21	69.709.971 68
" " გავიდა		55.435.140 04
დარჩა 1 იანვარს 1927 წ.		14.274.831 64

II

მიმდინარე ანგარიში.

1 იანვარს 1926 წ. იყო სახელმწ. საქართველოს ცენტრალურ ბანკში	1.661.467 82	
" ამიერ კავკასიის ბანკში	216 16	
" ინდუსტრიულ სავაჭრო ბანკში	400.000 00	
" კომუნალურ ბანკში	827.520 00	2.889.203 98
წლის განმავლობაში შეტანილია სახელმწ. საქართველოს ცენტრ. ბანკში	2.272.500 00	
და შეტანილი სარგებელი 1926 წ. კომუნალურ ბანკში	2654 35	2.275.154 35
		5.164.358 33
წლის განმავლობაში გამოტანილია სახელმწ. საქართველოს ცენტ. ბანკიდან	2.511.575 00	
ინდუსტრიულ სავაჭრო ბანკიდან	272.000 00	2.783.575 00
		2.380.783 33
დარჩა 1 იანვარს 1927 წ. სახელმწ. საქართველოს ცენტ. ბანკში	1.422.392 82	
ამიერ კავკასიის ბანკში	216 16	
ინდუსტრიულ სავაჭრო ბანკში	128.000 00	
კომუნალურ ბანკში	830.174 35	2.380.783 33

III

შენახული ფული

1 იანვარს 1926 წ. იყო სახელმწ. საქართველოს ცენტ. ბანკში	318 00	
დარჩა 1 იანვარს 1927 წ. " "		318 00

IV

1 იანვარს 1921 წ. იყო 5000 მ. 5½% სახელ. ბანკის ქონ. სეს. ბარათ.	5000 00	
600 მ. 5% ნიჟეგოროდ. ქონ. სეს. ბილეთები	1157 50	
200 მ. 5% [illegible] ქონ. სესხის ბილეთები	200 00	
109,600 მ. 5% გირ. ფურც. ტფ. სათავად-აზ. ბანკის	98,425 61	
187 მ. 50 კ. 5% რუსეთის სახელმწიფო სესხის ბილ.	187 50	
600 მ. 5% შინაური სესხის ობლიგაციები	600 00	
133,000 მ. 5% გირ. ფურც. ქუთ. სათავად-აზნაურ. ბანკის	122,079 00	
30,100 მ. 5% სახელმწ. ბანკის ქონ. სეს. ბარათ.	28,320 83	
500 მ. 4½% ხარკოვის სავაჭრო ბანკის გირ. ფურც.	405 00	
16,500 მ. 4½% [illegible] სახელმწ. რენტა	16,500 00	
700 მ. 4½% რუსეთის სახელმწიფო რენტა	700 00	
300 მ. 4½% [illegible]	300 00	
1,400 მ. 4½% გირ. ფურც. [illegible]	1400 00	
2,100 მ. 4½% გირ. ფურც. [illegible]	2100 00	
926 მ. 4½% სახელმწიფო სესხი	926 00	
300 მ. 4½% გირ. ფურც. [illegible]	300 00	
2,100 მ. 4% [illegible] ბანკის ბილეთები	2100 00	
1,100 მ. 3½% გირ. ფურც. სახელ. სათავად-აზ. ბანკის	1100 00	281,801 44
305,213-50		
წლის განმავლობაში გაყიდულ იქნა 5300 მ. გირ. ფურც. ტფილისის სათავად-აზ. ბანკის		5262 00
დარჩა 1 იანვარს 1922 წ.		276,539 44

V

%% ანგარიში.

1 იანვარს 1921 წ. იყო	6788 24	
წლის განმავლობაში შემოვიდა	537 62	7325 86
" " მოხმარებულია		5644 15
დარჩა 1 იანვარს 1922 წ.		1681 71

VI

წიგნები საწყობში

1 იანვარს 1921 წ. იყო	4.084.730-90	
წლის განმავლობაში მიიღო	74.275.454 00	
" დაუბრუნდა მაღაზიიდან	5.785.406 40	
" " სახ. გამომცემლობის დაბეჭდილი წიგნი	18.110.900 23	
" " შეფასების ფასის აღმატება მეტი	192.118 66	102.448.610 19
" " გაეცემა მაღაზიას	37.714.080 38	
" " გადაეცა განყოფილებას	18.243.500 48	
" " შეფასების ფასის დაკლება	29.060 98	55.986.641 84
დარჩა 1 იანვარს 1922 წ.		46.461.968 35

VII

წიგნები მაღაზიაში

1 იანვარს 1921 წ. იყო ნისიად გასული	3,089,589 95	
" " ნაღდი ფულის ზედმეტი	4.996.580 25	
წლის განმავლობაში მიიღო საწყობიდან ნისიად	37.714.080 38	
" " " " ნაღდი ფულით ზედმეტი	88.601.957 72	
" " " ზედმეტი გაყიდული	1.221.515 36	
" " " გასაღება შეკვეთა	10280 00	135.633.303 66
" " გაიყიდა მაღაზიაში	54.339.172 50	
" " დაიკლო %. გაყიდვის ფასს	46175 00	
" " გაეცა შემოწირულად	300600 00	
" " დაიკლო %	43.460 00	
" " მიეცა ნისიად	4.864.430 00	
" " დაიკლო %	131.345 00	
" " დაუბრუნდა წიგნები საწყობს	3 812.769 60	
" " დაიკლო %	3.488.107 40	
" " დაუბრუნდა საწყობს	5.785.406 40	
" " მიეცა განყოფილებას და ნაწილობით	571.660 00	
" " დაიკლო %	1000 00	
" " მიეცა აგენტებს	3485 00	
" " მიეცა წიგნები სხვადასხვა დაწესებულებას	1.855.325 00	

წლის განმავლობაში [illegible]	553,989 00	
〃 მიღებული დამატებით ნიშნების ბეჭდვის ფასი	35,895,135 45	111,792,060 35
დარჩა 1 იანვრის 1922წ. ნიშნები [illegible] ფასით		23,841,243 31

VIII

მარკა-ნიშნების ანგარიში.

წლის განმავლობაში მიღებული იყო	790,678,019 85	
〃 〃 [illegible] ბეჭდვა	192,118 66	
〃 〃 ბეჭდვა [illegible]	1,921,515 36	
〃 〃 ნიშნების [illegible] ბეჭდვა	102,800 00	792,189,453 87
〃 〃		
〃 〃 [illegible]	3,710,087 40	
〃 〃 〃 [illegible]	290,60 98	
〃 〃 [illegible] ნიშნების [illegible]	207,721 00	
〃 〃 〃 [illegible] ნიშნების [illegible] ფასი	1,467,827 00	
〃 〃 〃 [illegible]	547,355 31	
〃 〃 [illegible] ნიშნების [illegible]	14634 75	
〃 〃 [illegible]	111,810 00	
〃 〃 〃 [illegible]	8371 50	
〃 〃 〃 [illegible]	1,147,245 30	
〃 〃 〃 [illegible]		
〃 〃 〃 [illegible] მაზრ.	2,334,375 00	
〃 〃 〃 სიღნაღის მაზრ.	2,814,000 00	
〃 〃 〃 [illegible]	3117,000 00	
〃 〃 〃 თელავის მაზრ.	3,581,125 00	
〃 〃 〃 [illegible]	3,359,250 00	
〃 〃 〃 [illegible]	134,400 00	
〃 〃 〃 — მაზრ.	47,488 00	
〃 〃 〃 [illegible]	1,912,000 00	
〃 〃 〃 [illegible]	2,109,750 00	
〃 〃 〃 [illegible]	140,250 00	
〃 〃 〃 [illegible]	50,000 00	
〃 〃 [illegible]	804,184 00	

წლის განმავლობაში გაცემულია მოსახლეობაზე პროც. 1% ნაღდით	614.630 12	
" " " დაბრუნდა ნაღდი ფულით ...	35.895.135 45	
" " " დაბრუნდა ...		
" " დაბრუნდა	676.687.796 57	
" " ჯამი ნაშთი მიღება	51.333.466 49	792.189.453 87

IX

აქციები და ობლიგაციები

1. იანვრის 1921წ. იყო	3.698.467 45	
წლის განმავლობაში მიღებული ნაღდი	720.465.995 00	
" " ნაღდი ქაღალდი	544.720 00	
" " ...	13.515 00	
" " ...	3.419.500 00	
" " - ნაღდის შეტანილი	396.276 85	728.538.474 30
" " ჩამოწერილია		13.936.391 17
ჯამი 1 იანვრის 1922წ.		714.602.083 13

X

ნაღდის შენახვა

1 იანვრის 1921წ. იყო	3.833.063 12	
წლის განმავლობაში მიღ.	15.269.726 43	19.102.789 55
" " ჩამოწერილია ... და სხვ.		18.750.858 83
ჯამი 1 იანვრის 1922წ.		351.930 72

XI

გადასახდელი ანგარიში ...

1 იანვრის 1921წ. იყო ... ნაღდი	907.284 62	
ნაღდის ... ქაღალდი და სხვ.	2.422.235 86	3.329.520 48
წლის განმავლობაში მიღ. ... ნაღდი	305.600 00	
...	3.421 00	
ნაღდის ... ქაღალდი	302.059 50	
... და სხვ.	162.333 75	
... ჩამოწერილია ... და სხვ.	1.950.000 00	2.723.414 25
		6.052.934 73

წლის განმავლობაში შემოსულია [illegible]	894.765 00	
" " [illegible]	2.040.604 44	2.935.369 44
		3.117.565 29
დარჩა 1 იანვრის 1922 წ. [illegible]	321.540 62	
[illegible]	846.024 67	
[illegible]	1.950.000 00	3.117.565 29

XII

[illegible]

1 იანვრის 1921 წ. იყო		68.633 73
წლის განმავლობაში [illegible]		209.375 00
დარჩა 1 იანვრის 1922 წ.		278.008 73

XIII

[illegible] ფონდი

1 იანვრის 1921 წ. იყო	60587 33	
დარჩა 1 იანვრის 1922 წ.		60587 33

XIV

[illegible]

1 იანვრის 1921 წ. იყო	9.365.415 72	
წლის განმავლობაში შემოსულია [illegible]	73.571.775 00	
" " [illegible]	12.276.579 12	95.213.769 84
" " [illegible]	3.812.769 60	
" " [illegible]	7.739.027 85	
" " [illegible]	59160 00	
" " [illegible]	3.929.728 00	15.540.685 45
დარჩა 1 იანვრის 1922 წ.		79.673.084 39

XV

[illegible]

1 იანვრის 1921 წ. იყო	2234 75	
წლის განმავლობაში შემოსულია	1.434.670 00	1.436.904 75

წლის განმავლობაში დაიხარჯა:		1000 00
დარჩა 1 იანვრის 1922წ.		1,435,204 75

XVI

ქალაქის ფონდის და სარეზერვო თანხა

ა) დარჩა.

1 იანვრის 1921წ. იყო ქალაქის ფონდის	4340 05	
სარეზერვო	4192 44	8532 49
წლის განმავლობაში შემოვიდა: ქალაქის ფონდის დამატებითი ფონდიდან	28 80	
" " " სარგებელი	206 15	
" " " სარეზერვოს სარგებელი	199 14	434 09
		8966 58
გადარიცხულ სარგებლის 10% სარეზერვო თანხაში:		
ქალაქის ფონდის	20 61	
სარეზერვო	19 91	40 52
		8926 06
დარჩა 1 იანვრის 1922წ. ქალაქის ფონდის	4554 39	
სარეზერვო	4371 67	8926 06

ბ) ფონდები.

1 იანვრის 1921წ. იყო ქალაქის ფონდის	28 80	
სარეზერვო	203 94	232 74
წლის განმავლობაში დაიხარჯა ქალაქის ფონდის		28 80
დარჩა 1 იანვრის 1922წ. სარეზერვო		203 94

XVII

სარეზერვო თანხები.

1 იანვრის 1921წ. იყო ბ.ბ. [illegible] და [illegible]	51,261 47	
წლის განმავლობაში შემოვიდა სარგებელი	2434 90	53,696 37
" " გადარიცხულ სარგებლის 10% სარეზერვო თანხაში	243 49	
" " " 90% [illegible]	2191 41	2434 90
დარჩა 1 იანვრის 1922წ.		51,261 47

2.	საკანცელარიო		
	1 იანვრის 1926 წ. იყო	3938 85	
	წლის განმავლობაში შემოტანილ საქონელი	187 10	4125 95
	" " ჩამოწერილია საქონელი 10% ფასდაკლებით		18 71
	დარჩა 1 იანვრის 1927 წ.		4107 24
3.	[illegible] ([illegible])		
	1 იანვრის 1926 წ. იყო	124.955 46	
	წლის განმავლობაში შემოტანილ საქონელი	4971 16	129.926 66
	" " ჩამოწერილია საქონელი ფასდაკლებით		441 89
	დარჩა 1 იანვრის 1927 წ.		129.484 72
4	[illegible] ([illegible])		
	1 იანვრის 1926 წ. იყო	32.875 34	
	წლის განმავლობაში შემოტანილ საქონელი	1614 04	34489 38
	" " ჩამოწერილია საქონელი 10% ფასდაკლებით		161 38
	დარჩა 1 იანვრის 1927 წ.		34328 00
5.	[illegible] ([illegible])		
	1 იანვრის 1926 წ. იყო	49.067 38	
	წლის განმავლობაში შემოტანილი საქონელი	2330 69	51.398 07
	" " ჩამოწერილია საქონელი 10% ფასდაკლებით	233 05	
	" " " 90% ფასდაკლებით	1590 51	1823 56
	დარჩა 1 იანვრის 1927 წ.		49.574 51
6.	[illegible] ([illegible], [illegible] [illegible])		
	1 იანვრის 1926 წ. იყო	173.303 82	
	წლის განმავლობაში [illegible]	1068 16	
	" " შემოტანილი საქონელი	7261 67	181.633 65
	" " ჩამოწერილია საქონელი 10% ფასდაკლებით		726 12
	დარჩა 1 იანვრის 1927 წ.		180.907 53

7. ხელოსნის ინსტრუმენტი (ფიზიკურის, ზოოტექნიკის და ...)		
1 იანვარს 1921წ. იყო	3588 18	
წლის განმავლობაში მიღებულია საჩუქრად	162 95	3751 13
" " ჩამოწერილია საერთო 10% საამორტიზ. ანგარ.	16 28	
" " " ნაკლები	119 71	135 99
დარჩა 1 იანვარს 1922წ.		3615 14
8. სამეურნეო		
1 იანვარს 1921წ. იყო	173,563 23	
წლის განმავლობაში მიღებ. საჩუქრად	8244 26	181,807 49
" " ჩამოწერილია საერთო 10% საამორტ. ანგარიში		824 42
1 იანვარს 1922წ. დარჩა		180,983 07
9. წიგნები (ქართული მეცნიერული საზოგადოების)		
1 იანვარს 1921წ. იყო	13490 92	
წლის განმავლობაში მიღებ.	25,000 00	
" " მიღებული საჩუქრად	705 30	39 196 22
" " ჩამოწერილ. საერთო 10% საამორტიზ. ანგარ.		70 53
დარჩა 1 იანვარს 1922წ.		39,125 69
10. ელ. ფიზიკური ხელსაწყოები და სხვები		
1 იანვარს 1921წ. იყო	4863 87	
წლის განმავლობაში მიღებული საჩუქრად	184 83	5048 70
" " ჩამოწერილ. საერთო 10% საამორტიზ. ანგარ.		18 48
დარჩა 1 იანვარს 1922წ.		5030 22
11. ცხოველთა გამოფიტულები		
1 იანვარს 1921წ. იყო	2189 78	
წლის განმავლობაში მიღებული საჩუქრად	104 00	2293 78
" " ჩამოწერილ. საერთო 10% საამორტიზ. ანგარ.		10 40
დარჩა 1 იანვარს 1922წ.		2283 38
სულ ინვენტარი რჩება 1 იანვარს 1922წ.		680,700 97

XVIII

ქონება.

1 იანვრს 1921 წ. ლარ. ქ/ სათადარიგო თანხა.	1.315,728 54	
წლის განმავლობაში შემოვიდა ... სესხის 10%	2805 27	
" " " სესხიდან	62,497 10	
" " " წმინდა მოგების 10%	7,120,761 59	8,501,792 50
" " გადარიცხვა სესხის 90% ...		56,247 39
დარჩა 1 იანვრს 1922 წ.		8,445,545 11
ბ) 1 იანვრს 1921 წ. ლარ. სპეც. თანხა	10.413,706 64	
წლის განმავლობაში შემოვიდა წმინდა მოგების 90%	704,955,398-33.	715.369,104 97

XX

სადაზღვევო თანხა.

1 იანვრს 1921 წ.		6269 92
წლის განმავლობაში შემოვიდა		27800 87
დარჩა 1 იანვრს 1922 წ.		34.070 79

1921 წლის შემოსავალ-გასავალი

შემოსავალი

№			
1.	წინა წლის ნაშთი	3191 97	
2.	[illegible]	820.000 00	
3.	[illegible]	676,687,796-57	
4.	[illegible]	51,333,466-49	728,844,455 03

გასავალი:

№			
1	[illegible]	1632000 00	
2.	საკანცელარიო, [illegible], განათება, გათბობა და სხვ.	956.223 31	
3	[illegible]	30954 27	
4.	[illegible]	38.000 00	
5	[illegible]	25 000 00	
6	[illegible]	3.641.832 50	
7.	[illegible]	1354.750 00	
8	. . . . . [illegible]	1.859.775 00	
9	. . . . . [illegible]	289.000 00	
10	[illegible]	386.900 00	
11	[illegible]	30.000 00	
12	[illegible]	1068 16	
13	[illegible] თანხა	27,800 87	
14	[illegible]	83.425 00	
15	[illegible]	1.953,025 00	
16	. . . . . [illegible]	1.863.725 00	
17	. . . . . . [illegible]	25500 00	
18	[illegible]	51810 00	
19	[illegible]	90 00	
20	[illegible]	280816 00	
21	[illegible]	3.701.400 00	16.768.295 11
22	[illegible] 10% [illegible] თანხა	7.120.761 59	
23	. . . 90% [illegible] თანხა	704.955.398 33	712.076.159 92
			728.844.455 03

ბალანსი 1 იანვრის

აქტივი:

1.	კასა	14.274.832	64		
2	[illegible] ანგარიში	2.380.783	33		
3	[illegible] ფული	318	00		
4.	% ქაღალდები	276.539	44		
5	%-[illegible] ქაღალდები	1681	71		
6.	[illegible] სესხები	46.461.968	35		
7	— [illegible]	23.841.243	31		
8	[illegible]	714.602.083	13		
9	[illegible]	351.930	72		
10	[illegible] ანგარიში [illegible]	3.117.565	29		
11.	[illegible]	278.008	73		
12	[illegible]	60587	33	805.647.540	98

სათვის 1922 წლის.

პასივი.

1	კაპიტალი.		79.679.084 39	
2	[illegible] ამორტიზ. კაპიტალი.		1.435.904 75	
3	მუშების ხელფასის ვალი ფულად.		8926 06.	
4	" " " ნატურით.		203 94	
5	სავაჭრო ვალები.		680 700 97	
6	ქალაქ. სათავსოს ვალი		8.445.545 11.	
7	" [illegible] ვალი	715	715.369.104 97	
8	საპროფკავშირო ვალი.		34 070 79	805.647.540 98.

თავმჯდომარე ნ. [illegible]

წევრები { ა. [illegible]
ნ. [illegible]
ვ. [illegible]

[illegible]

[illegible] ვ. [illegible].

წ ე ს დ ე ბ ა

წიგნების გამომცემელი და გამავრცელებელი ქართველთა საზოგადოებისა ნაცვლად წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოებისა.

I. საზოგადოების თაარსება ნაცვლად წ.-კ.გ.საზოგადოებისა.

§I. წიგნების გამომცემელი და გამავრცელებელი ქართველთა საზოგადოება არსდება ნაცვლად წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოებისა, რომლის ყოველივე უძრავი და მოძრავი ქონება, გარდა იმ ქონებისა, რომელიც ჩამორთმეულია მთავრობის დადგენილებით და გამოცხადებული სახელმწიფო კუთვნილებად და ყოველგვარი ვალდებულებანი გადადის მაზედ.

II საზოგადოების მიზანი

§2. წიგნების გამომცემელი და გამავრცელებელი ქართველთა საზოგადოების მიზანია გამოცემა ხალხისათვის, სკოლისათვის და ყმაწვილებისათვის საჭირო და სასარგებლო წიგნებისა, ჟურნალ-გაზეთებისა, კალენდრებისა, სურათებისა, კარტებისა, რვეულებისა და სხვ., თანახმად არსებულ დეკრეტისა კერძო გამომცემლობის შესახებ, აგრეთვე გავრცელება გაყიდვით თუ მუქთად დარიგებით როგორც მის გამოცემებისა ისე სხვებისაგან შესყიდულის ან საკომისიოდ გასასყიდად მიღებულის წიგნების და სხვა ყოველგვარის ნაბეჭდისა და სკოლებში სახმარებელი ნივთებისა.

წესდება დამტკიცდეს პირველ მეორე და მეხუთე მუხლებში შეტანილი შესწორებებით-.

სახ.განათლების
კომისარი დ. კანდელაკი. 23/IV 22წ.

დადგენილება ესე დედანთან სწორეა.

მდივანი ბუზოვი.

§3. საზოგადოება სარგებლობს იურიდიული პირის ყველა უფლებით და აქვს თავისი ბეჭედი.

§4. წიგნების გამოსაცემელ საზოგადოება იძენს ქაღალდს, საღებავს, შრიფტს, ცინკოგრაფიას, ლიტოგრაფიას და ყოველსავე მოწყობილებას, რასაც წიგნების, კარტების და სურათების ბეჭდვასთან კავშირი აქვს.

§5. წიგნების გასავრცელებლად საზოგადოება იქონიებს წიგნების საწყობებს, მაღაზიებს და კიოსკებს როგორც ტფილისში ისე პროვინციის ქალაქებსა და დაბა-სოფლებში თანახმად არსებული წესდებისა; აგრეთვე იყოლიებს აგენტებს, რომლებიც დაეხმარებიან საზოგადოებას წიგნების გავრცელებაში.

III საზოგადოების სახსარი

§6. საზოგადოების სახსარს შეადგენს:

ა/წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოებისაგან გადმოსული თანხები და ქონება,

ბ/მოგება წიგნების გამომცემლობისა და ვაჭრობისა,

გ/საწევრო ფული

და დ/შემოწირულებანი.

IV საზოგადოების თანხები

§7. საზოგადოების თანხები სამნაირია:

ა/სამოქმედო/სააღებმიცემო/,

ბ/სათადარიგო

და გ/საგანგებო.

§8. სამოქმედო /სააღებმიცემო/თანხა, რომელიც ხმარდება საზოგადოების წარმოებას, შესდგება საწევრო ფულისაგან ყოველწლიური მოგების 80%-ისაგან და შემოწირულებისაგან.

§9. სათადარიგო თანხა, რომლის დანიშნულებაა საზოგადოების ზარალის დაფარვა

შესდგება ყოველწლიური მოგების 20%-ან.

§10. საგანგებო თანხა, რომელიც უნდა იხარჯებოდეს საგანგებო დანიშნულებისამებრ, შესდგება საგანგებო დანიშნულებით შემოწირული ფულისაგან.

V <u>საზოგადოების წევრები</u>

§11. საზოგადოების წევრებად ითვლებიან:

ა/ წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების წევრები, რომელთაც აქვთ გადახდილი აღნიშნული საზოგადოების სამუდამო საწევრო ფული.

ბ/ იმავე საზოგადოების საპატიო წევრები,

და გ/ სრულუფლებიანი მოქალაქენი ორისავე სქესისა, არა ნაკლებ 18 წლისა, რომელნიც გადიხდიან ერთიანად საწევრო ფულს 10,000 მან.

<u>შენიშვნა</u>: საწევრო ფული შეიძლება გადიდებულ ან დაკლებულ იქნეს საზოგადო კრების დადგენილებით.

12. წევრთა რიცხვი განუსაზღვრელია.

13. საზოგადოების წევრს ეძლევა წევრის წიგნაკი, რომელშიაც იქნება ჩაწერილი /დრო მის წევრად შემოსვლისა და გადახდილის საწევრო ფულის რაოდენობით.

14. საზოგადოების წევრს აქვს არჩევანში და საკითხთა გადაწყვეტაში მონაწილეობის მისაღებად მხოლოდ ერთი ხმა.

15. ყოველ წევრს აქვს უფლება შეიძინოს საზოგადოების გამოცემის თითო ცალი 20% დაკლებით.

§16. % დაკლებით ნაყიდი წიგნები ყოლ-ვის დროს აღინიშნება წევრის საწევრო წიგნაკში.

§17. წევრს ყოველს დროს შეუძლიან გავი-
დეს საზოგადოებითგან, რასაც წერი-
ლობით უცხადებს გამგეობას.

§18. წევრი, რომელიც შემჩნეულ იქნება საზოგა-
დოების საზიანო მოქმედებაში ან
საზოგადოდ ზნეობრივად არა საკადრისს
მოქმედებაში, შეიძლება გამორიცხულ
იქნას საზოგადოებიდან საზოგადო
კრების დადგენილებით.

§19. შეტანილი საწევრო ფული არ უბრუნდება
როგორც თავის ნებით გასულს, ისე
საზოგადო კრების დადგენილებით გა-
მორიცხულს წევრს.

§20. წევრებს, რიცხვით არა ნაკლებ ოცისა,
აქვთ უფლება მოითხოვონ გამგეობისა-
გან საგანგებო კრების დანიშვნა იმ
შემთხვევაში, როდესაც შენიშნავენ
გამგეობის მხრით წესდების დარღვევას ან სხვა
ბოროტ-მოქმედებას.

VI <u>საზოგადოების მართვა-გამგეობა</u>

§21. საზოგადოების საქმეთა მართვა-გამგეო-
ბა ეკუთნის საზოგადოების წევრთა კრე-
ბას და ამ კრების მიერ არჩეულს გამ-
გეობას.

VII <u>საზოგადო კრება</u>

§22. საზოგადო წევრთა კრება იქნება
ჩვეულებრივი და საგანგებო.

§23. ჩვეულებრივი კრება ხდება წელიწადში
ერთხელ, ხოლო საგანგებო საჭირო-
ებისამებრ.

§24. ჩვეულებრივი კრება ხდება ყოველის
წლის დამდეგს არა უგვიანეს მარტის
თვისა.

§25. საზოგადო კრება შესდგება მაშინ, რო-
დესაც გამოცხადდება ტფილისში მცხოვ-
რებ წევრთა მეათედი მაინც. თუ დანიშ-
ნულს ვადაზე არ გამოცხადდა ამდენი,
კრება დაინიშნება ხელმეორედ არა

უადრეს ერთის კვირისა. ამ შემთხვევაში რაოდენი წევრიც უნდა გამოცხადდეს, კრება ითვლება შემდგარად.

26. საზოგადო კრების კითხულია:

ა/არჩევა გამგეობის თავმჯდომარის და წევრებისა და უკანასკნელთა კანდიდატებისა.

ბ/არჩევა სარევიზიო კომისიის წევრებისა და მათ კანდიდატებისა.

გ/არჩევა ცალკე კომისიებისა განსაზღვრული მინდობილობის შესასრულებლად.

დ/განხილვა და დამტკიცება ინსტრუქციებისა გამგეობის და სარევიზიო კომისიის მოქმედებისათვის.

ე/განხილვა და დამტკიცება საზოგადოების შემოსავალ-გასავლის აღრიცხვისა.

ვ/განხილვა და დამტკიცება გამგეობის მოქმედების წლიურის ანგარიშისა.

ზ/განხილვა და გადაწყვეტა ყოველგვარის ვალის ან მოვალეობათა აღებისა საზოგადოების მიერ.

თ/განხილვა და გადაწყვეტა უძრავი ქონების შეძენისა, დაწინდებისა და გაყიდვისა.

ი/განხილვა და დამტკიცება გამგეობის, სარევიზიო კომისიის და სხვა კომისიების მოხსენებათა საზოგადოების საქმეთა შესახებ.

კ/არჩეულ პირთა თანამდებობითგან გადაყენება და სამართალში მიცემა ბოროტმოქმედებისათვის.

ლ/წესდების შეცვლა და შევსება

მ/განხილვა და გადაწყვეტა ყოველნაირის კითხვისა, რომელიც აღემატება გამგეობის კითხულს.

§27. საზოგადო კრება იხილავს და სწყვეტს იმ საქმეებს, რომლების გასარჩევადაც იგი იქნება მოწვეული.

§28. საზოგადო კრებას თავმჯდომარეობს კრების მიერვე არჩეული წევრი. კრების გახსნას და კრების თავმჯდომარის არჩევას ხელმძღვანელობს გამგეობის თავმჯდომარე

§29. საზოგადო კრებაზე კითხვები სწყდება წევრთა ხმის უმეტესობით, ცხადი თუ დახურული კენჭის ყრით. დახურული კენჭის ყრა სავალდებულოა: 1, თანამდებობის პირთა არჩევის დროს, 2, მათთვის ჯამაგირის, გასამრჯელოს ან ჯილდოს დანიშვნის დროს, 3, მათ სამსახურითგან გადაყენების და სამართალში მიცემის კითხვის გარჩევის დროს და 4, საზოგადოების წევრთა საზოგადოებითგან გამორიცხვის კითხვის გადაწყვეტის დროს. დანარჩენ შემთხვევაში კენჭის ყრა ხდება ისე, როგორც კრების წევრთა უმეტესობა მოისურვებს.

VIII <u>საზოგადოების გამგეობა</u>

§30. საზოგადოების გამგეობა არის საზოგადოების საქმეთა გამძღოლი და წარმართველი, თანახმად ამ წესდებისა და იმ ინსტრუქციისა, რომელსაც მისცემს საზოგადო კრება.

§31. საზოგადოების გამგეობა იმყოფება ქ. ტფილისში.

§32. გამგეობა შესდგება თავმჯდომარის და ორის წევრისაგან, რომელთაც ჰყავთ ორი კანდიდატი. თავმჯდომარე და გამგეობის წევრნი ერთმანეთს შორის ინაწილებენ საქმეებს.

<u>შენიშვნა</u>: საჭიროებამ მოითხოვა საზოგადო კრებას შეუძლიან გამგეობის წევრთა რიცხვი გაადიდოს.

§33. გამგეობის წევრის ავადმყოფობის, სხვაგან ყოფნის ან სამსახურითგან გასვლის დროს მის ადგილს იჭერს კანდიდატი. უპირატესობა ეძლევა იმ კანდიდატს, რომელსაც არჩევის დროს მეტი ხმა ექნება მიღებული. ავადმყოფის ან სხვაგან მყოფის წევრის ადგილზე კანდიდატი რჩება მის მორჩენამდე ან დაბრუნებამდე, ხოლო სამსახურითგან გასულის წევრის ადგილზე მახლობელს საზოგადო კრებამდე.

§34. გამგობის თავმჯდომარეს და წევრებს, აგრეთვე კანდიდატებს წევრის თანამდებობის ასრულების დროს ეძლევათ ჯამაგირი, რომლის რაოდენობასაც საზღვრავს საზოგადო კრება.

§35. გამგეობის თავმჯდომარე, წევრები და კანდიდატები ირჩევიან სამის წლის ვადით.

<u>შენიშვნა:</u> რომ ყოველს წელს ხდებოდეს გამგეობის შემადგენლობის ერთი მესამედის არჩევანი, პირველს ხანს წლის სამსახურის გასვლისას თავს ანებებს სამსახურს წილის ყრით შემადგენლობის I/3, მეორე წლის გასულს მეორე მესამედი და მესამე წლის გასულს მესამე მესამედი. როცა გამგეობის შემადგენლობის რიცხვი სამზე გაყოფით იძლევა ნაჭევარს, ნაჭევარი ითვლება მთელად.

როგორც თავმჯდომარე ისე სხვა წევრი ვადის გასვლის შემდეგ შეიძლება ხელმეორედ იქნეს არჩეული.

თუ რომელიმე გამგეობის შემადგენელთაგანი გადის გამგეობითგან ვადის გასვლამდე, მის ადგილზე ირჩევა სხვა პირი იმდენის ხნით

[illegible]

სულს ვადის შესრულებამდე. აგრეთვე
თუ გამგეობის კანდიდატი თავს ანე-
ბებს თანამდებობას ვადის გასვლამდე,
მის ადგილს ირჩევა სხვა პირი იმდე-
ნის ხნით, რამდენიც აკლდა ვადის
შესრულებამდე გასულს კანდიდატს.

§36. გამგეობის მოვალეობას შეადგენს:

ა/შედგენა შემოსავალ-გასავლის
აღრიცხვისა და წარდგენა მისი და-
სამტკიცებლად საზოგადო კრებისათ-
ვის.

ბ/მოწვევა და დათხოვნა მოსამსა-
ხურეებისა და თანამშრომლებისა და
მათთვის ჯამაგირისა და გასამრჯე-
ლოს დანიშვნა თანახმად კრების მიერ
დამტკიცებული გასავლის აღრიცხვისა.

გ/შეძენა ყოველნაირის მასალისა
საქმის საჭიროებისათვის.

დ/მოვლა-პატრონობა საზოგადოების
ქონებისა.

ე/შედგენა წლიურის ანგარიშისა
საზოგადო კრებისათვის წარსადგე-
ნად.

ვ/მოწვევა საზოგადო კრებისა,
როგორც თავისი გადაწყვეტილებით
ისე სარევიზიო კომისიის და სა-
ზოგადოების წევრთა მოთხოვნით.

<u>შენიშვნა</u>: საზოგადო კრების დღეს,
ბინას, დროს და განსახილველ საგ-
ნებს გამგეობა აცნობინებს საზოგა-
დოების წევრებს გაზეთის საშუალე-
ბით ერთი კვირის წინ.

§37. გამგეობას აქვს უფლება, კრების
დადგენილების თანახმად საზოგა-
დოების სახელით დააწინდოს და გაყი-
დოს საზოგადოების მოძრავი ქონება,
აგრეთვე გასცეს ნისიად, დასდოს
ხელშეკრულება, აწარმოოს საქმე
სასამართლოში თავის რწმუნებულის

საშუალებით და თავს იდოს ვალდებულება, რომელიც საჭირო იქნება საზოგადოების საქმეთა წარსამართებლად.

§38. ვექილობას, ხელშეკრულობის, ნასყიდობის და ყოველგვარი პირობის ქაღალდებს, თამასუქებს, სესხის ბარათებს, საკრედიტო დაწესებულებიდან ფულის გამოტანის მოთხოვნებს და ჩეკებს ხელს აწერენ თავმჯდომარე და გამგეობის ერთ-ერთი წევრი.

§39. გამგეობის ყოველივე გადაწყვეტილება მაშინ ღებულობს ძალას, როდესაც იგი შეტანილია გამგეობის სხდომათა ჟურნალში და ხელმოწერილია წევრთა უმეტესობის მიერ.

IX სარევიზიო კომისია

§40. სარევიზიო კომისია შესდგება სამის წევრისაგან, რომელთაც ჰყავთ ორი კანდიდატი. სარევიზიო კომისიის წევრები თავიანთ შორის ირჩევენ თავმჯდომარეს და მდივანს.

შენიშვნა: საჭიროებისამებრ საზოგადო კრებას შეუძლიან სარევიზიო კომისიის წევრთა რიცხვი გაადიდოს.

§41. სარევიზიო კომისიის წევრის ავადმყოფობის, სხვაგან წასვლის ან სამსახურისათვის თავის დანებების დროს მის ადგილს იჭერს კანდიდატი იმავე წესით, როგორც გამგეობის წევრის ადგილს მისი კანდიდატი.

§42. სარევიზიო კომისიის წევრებს, აგრეთვე კანდიდატებს, წევრის თანამდებობის ასრულებისათვის ეძლევათ გასამრჯელო, რომლის რაოდენობასაც საზღვრავს საზოგადო კრება.

§43. სარევიზიო კომისიის წევრები და მათი კანდიდატები ირჩევიან სამის

წლის ვადით და ირჩევიან იმავე წესით, როგორც გამგეობის წევრნი /იხ. §35/.

§44. სარევიზიო კომისიის წევრს და კანდიდატს არ შეუძლიან რაიმე სხვა თანამდებობა ეჭიროს საზოგადოებაში.

§45. სარევიზიო კომისიას ევალება თვალყური ადევნოს გამგეობის მოქმედებას და აკეთოს საზოგადოების ქონების რევიზია ნაწილობრივი და ერთიანი ორჯერ მაინც წელიწადში.

§46. სარევიზიო კომისია თავის შენიშვნებს აცნობინებს გამგეობას საყურადღებოდ.

§47. სარევიზიო კომისია იხილავს გამგეობის მიერ საზოგადო კრებისათვის წარსადგენად შედგენილს წლიურს ანგარიშს და შემოსავალ-გასავლის აღრიცხვას და თავის დასკვნას მათ შესახებ წარუდგენს საზოგადო კრებას წერილობითი მოხსენების სახით.

§48. თუ საჭიროდ დაინახა, სარევიზიო კომისია მოითხოვს გამგეობისაგან საგანგებო საზოგადო კრების მოწვევას და გამგეობა მოვალეა ათის დღის გამავლობაში მოიწვიოს საზოგადო კრება კომისიის მიერ დასახელებულის საგნის განსახილველად.

X. გამგეობის თავმჯდომარე

§49. გამგეობის თავმჯდომარე არის მთელის საზოგადოების წარმომადგენელი, საერთო ყურისმგდებელი ყველა საქმეებისა და საზოგადოთ ხელმძღვანელი საზოგადოების საქმეებისა.

§50. თავმჯდომარე აწარმოებს ყოველსავე მიწერ-მოწერას საზოგადოების საქმეების გამო გამგეობის სახელით.

§51. გამგეობის თავმჯდომარის ავადმყოფობის ან სხვაგან ყოფნის დროს მა-

წევრი, რომელიც მეჯის ხმით იქნება არჩეული საზოგადო კრების მიერ.

XI. საზოგადოების განყოფილება

.საქართველოს ქალაქებში, სადაც თავმოყრილია მრავალი საზოგადოების წევრები, შესაძლებელია დაარსდეს საზოგადოების განყოფილება, რომელიც ეწევა იმავე მოღვაწეობას რასაც თვით საზოგადოება.

.საზოგადოების წევრი, რომელიც მოინდომებს განყოფილების წევრობასაც, იხდის განყოფილების სასარგებლოდ დამატებით საწევრო ფულს, რომელიც უდრის 50% საზოგადოების საწევრო ფულისას.

შენიშვნა: განყოფილების წევრთა საზოგადო კრებას შეუძლიან გაადიდოს ან დააკლოს განყოფილების წევრთა საწევრო ფულის ოდენობა.

.განყოფილების ორგანიზაცია, მართვა-გამგეობა და უფლება-მოვალეობანი ისეთივეა როგორც თვით საზოგადოებისა.

.განყოფილება ÷ თავის მოქმედების წლიურს ანგარიშს და სამოქმედო გეგმას უდგენს დასამტკიცებლად საზოგადოების გამგეობას, პირველს ყოველი წლის გასულს არა უგვიანეს თებერვლისა და მეორეს წლის დაწყებამდე.

.საზოგადოების გამგეობა დრო-გამოშვებით ახდენს განყოფილების რევიზიას და აძლევს მის მოქმედების ვითარების მიხედვით შესაფერს შენიშვნას და დარიგებას.

.თუ საზოგადოების გამგეობა საჭიროდ დაინახავს, განყოფილების გამგეობას გადააყენებს და ნიშნავს თავის რწმუნებულის საშუალებით საგანგებო კრებას ახალის გამგეობის ასარჩევად.

§58. განყოფილების ლიკვიდაციის შემდეგ მისი ქონება გადადის საზოგადოების ხელში.

§59. მევალეების წინაშე განყოფილება მარტოდ-მარტო აგებს პასუხს თავის შეძლება-ქონებით.

§60. განყოფილების ლიკვიდაცია შეიძლება მოხდეს განყოფილების წევრთა საზოგადო კრების დადგენილებით და საზოგადოების გამგეობის გადაწყვეტილებით.

XII გაუთვალისწინებელი შემთხვევა.

§61. საზოგადოება ამ წესდებაში გაუთვალისწინებელ შემთხვევებში ხელმძღვანელობს რესპუბლიკის კანონებით და განათლების სახალხო კომისარიატის დადგენილებით.

XIII საზოგადოების ლიკვიდაცია

§62. საზოგადოების ლიკვიდაცია მოხდება საზოგადოების კრების დადგენილებით.

§63. ლიკვიდაციის დროს ყველა მევალეების დაკმაყოფილების შემდეგ მთელი დარჩენილი ქონება გადადის იმ დაწესებულების ხელში, რომელიც აღნიშნული იქნება უკანასკნელი საზოგადო კრების დადგენილებით.

ბალანსი I იანვრისათვის I922 წლისა.

ა ქ ტ ი ვ ი :

I. კასა	I4,274,83I-64	
2. სახელსახელო ანგარიში	2,380,783-33	
3. შენახული ფული	3I8-"	
4. % ქაღალდები	276,539-44	
5. %% ქაღალდებისა	I,68I-7I	
6. წიგნები საწყობში	46,46I,968-35	
7. " მაღაზიაში	23,84I,243-3I	
8. აგენტები,დებიტორები	7I4,602,083-I3	
9. წიგნების ბეჭდვა	35I,930-72	
I0. გარდამავალი ანგარიში დებეტით	3,II7,565-29	
II. ინვენტარი	278,008-73	
I2. უძრავი ქონება	60,587-33	805,647,540-98

პ ა ს ი ვ ი

I. კრედიტორები	79,637,084-39	
2. გარდამავალი ანგარიში კრედ.	I,435,904-75	
3. ძველი წიგნების თანხა ფულად	8,926-06	
4. " " " წიგნებად	203-94	
5. სავანგებო თანხები	680,700-97	
6. ქონება სათადარიგო თანხა	8,445,545-II	
7. სახარჯო თანხა	7I5,369,I04-97	
8. საამორტიზაციო თანხა	34,070-79	805,647-540-98

ბალანსი I ივნისისათვის I922 წლისა

ა ქ ტ ი ვ ი

I. კასა	4,859,231-64	
2. სახელდახელო ანგარიში	I,580,783-33	
3. შენახული ფული	318-"	
4. % ქაღალდები	276,539-44	
5. %% ქაღალდებისა	I,681-7I	
6. წიგნები საწყობში	23I/95I,009-87	
7. წიგნები მაღაზიაში	284,296,036-86	
8. აგენტებ-დებიტორები	70I,390,183-I3	
9. გარდამავალი ანგარიში დებეტ.	774,576-08	
I0. ინვენტარი	278,008-73	
I1. უძრავი ქონება	60,587-33	
I2. სხვა და სხვა გასავალი	70,402,395-36	I,295,87I,35I-48

პ ა ს ი ვ ი

I. წიგნის მაღაზიის მოგება	280,730,988-69	
2. წიგნების ბეჭდვა	48,456,955-63	
3. კრედიტორები	240,708,950-57	
4. გარდამავალი ანგარიში კრედ.	I,435,904-75	
5. ძველის წიგნების და სახტ.ფულ.	8,926-06	
6. " " " წიგნებზე	208-94	
7. საგანგებო თანხა	680,700-97	
8. საამორტიზაციო თანხა	34,070-79	
9. სახარჯო "	715,369,104-97	
I0. სათადარიგო "	8,445,546-II	I,295,87I,35I-48

ოქმი

წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების 1921 წლის ანგარიშისა.

I. წ.კ.გ.საზოგადოების გამგეობის შემადგენლობას შერჩენია მხოლოთ დ. კარიჭაშვილი, ნ.ნაკაშიძე, ვ. ბურჭანაძე და ი. გიორგობიანი,ხოლო დანარჩენი წევრნი სხვა და სხვა მიზეზებისა გამო გამგეობას ჩამო-შორებიან.-

II. საზოგადოებას წლის განმავლობაში ჰქონია მხოლოთ ერთი სკოლა-კავკავის, რომელსაც, სკოლის გამგეობის თხოვნის თანახმად, საზოგადოების გამ-გეობა დრო გამოშვებით სახელმძღვანელო წიგნებს აწვდიდა.

III. წიგნთსაცავ-მუზეუმი დათვალიერებულ იქმნა, ზოგი ერთი წიგნი ხელზე არის გაცემული და, გამგის სიტყვით, ზომებია მიღებული მათ დასაბრუნებ-ლად. მუზეუმი არ არის დაწვრილებით შედარებულ-შემოწმებული.- გატანი-ლი ნივთების სათანადო ოქმია შედგენილი.-

IV. მაღაზიაში არ შეიძლება წიგნების რაოდენობა შეამოწმოთ, რადგან თითოეულ წიგნზე არ არსებობს ცალკე ანგარიში. ანგარიში შეიძლება მხოლოდ მთელი მაღაზიის აღწერის შემდეგ.-

V. საწყობში წიგნები დავთრებთან შედარებით სწორეთ აღმოჩნდა; ხოლო საბეჭდავ ქაღალდს აკლია ერთ ნახევარი ოზმა.-

VI. ილ. ჭავჭავაძის სახლი სარ. კომისიის მერ დათვალიერებულ იქმნა ადგილობრივ და აღმოჩნდა, რომ სახლი სრულიად დაზიანებულია;-ჭერიდან წვიმა ჩამოდის და მინგრეულ მონგრეულია. საჭიროა სახლის თანდათანობით მაინც შეკეთება.-

VII. ფიქრის გორა კერძო პირებს დაუპყრიათ და მისი საკითხი გამოურ-კვეველია.

VIII. წარსული წლის აგვისტოში მაღაზია-კანცელარია დაუბეჭდია სახალხო განათლების კომისარიატს; ამის შემდეგ წაუღიათ სხვა და სხვა წიგ-ნები 698,730,200 მანეთისა და საბეჭდი ქაღალდი I24ფ.8 გირ., აქედან დაუბრუნებიათ მხოლოდ 3I ფ. ქაღალდი. დანარჩენის ღირებულება დღესაც მიუღებელია.

IX. საანგარიშო წელს უნდა გამოცემულიყო დ. კარიჭაშვილის და მ. ჯანა-შვილის ლექსიკონები, მაგრამ გამგეობა არც კი შესდგომია მათ გა-მოცემას უსახსრობის გამო.

X. გამგეობას თავის გეგმის მიხედვით უნდა დაებეჭდა პირველ რიგში სახელმძღვანელოები, მერე საბავშო, მერე სახალხო და საკითხავი წიგნები, მაგრამ ეს განზრახვა ვერ შეუსრულებია.-

XI. საანგარიშო წლის განმავლობაში გამოუციათ მხოლოდ 17 სახელწოდების წიგნი. აქედან 12 -ია სიტყვა-კაზმული, რომელიც გამეორებითაა დაბეჭდილი, უკეთ ვთქვათ, რომლებიც ბაზარზე გამოულეველი უნდა იყოს და ახალს არას წარმოადგენს. თითოეული მათგანი ზოგი დაბეჭდილია ორი ათასი და ზოგიც სამი ათას ცალათ, სულ 29000 ცალი, ეს რიცხვი კი მცირედ უნდა ჩაითვალოს.-

დანარჩენი ხუთი წიგნი კი სხვა და სხვა სამეცნიერო დარგის ნაწარმოებია. რასაკვირველია, ესეც მცირეზე მცირეა. საჭირო კი იყო სამეცნიერო წიგნების გამოცემას დიდი ყურადღება მიქცეოდა.

XII. წიგნებზე დადებული ფასი გადაჭარბებულათ უნდა ჩაითვალოს, მაგალითად: I/დ. მეგრელის მოთხრობები დამჯდარა თითო ცალი 3586 მან. და ფასი კი დაუდვიათ 15,000 მანეთი.

2/იავნანამ რა ჰქმნა - 18 მანეთი და ფასია დადებული 90 მან.
3/გველის მჭამელი 28 " " " 100 "
4/რჩეულები 7½ მ " " 00 და ს

XIII. საანგარიშო წლის განმავლობაში მოგება ყოფილა 51 მილიონი მანეთი ამავე ანგარიშით წლის დასაწყისში გამოანგარიშებით მოსაგები ყოფილა 790 მილიონი. რა იქნა დანარჩენი წლის განმავლობაში? წინდაწინ მოგების აღნიშვნა და მისი ერთი წლიდან მეორეში გადატანა თავისთავად შეცდომაა და ეს მომავალ ანგარიშებში უნდა შესწორდეს.

XIV. წ.კ.გ.საზ. გამგეობის მიერ წარმოდგენილი 1921 წლის ანგარიშში მოყვანილი ციფრები და ბალანსი მთავარ დავთრებთან შედარებით სწორეთ არის ამოწერილი, ყველა ნახარჯს აქვს საკასო გასამართლებელი საბუთები და ორდერები.

არსებული საორდერო წესის მიხედვით ყოველ- შემოსავალ-გასავლის ალებ მიცემაზე იწერება ორდერი, მაგრამ ამასთანავე იწერება ბარათებიც. უმთავრესია აქ ბარათები, რადგან მიმღები ხელს აწერს მასზე, როგორც უმთავრეს დოკუმენტზე. ორდერი კი მერე იწერება და მასზე ხელს არავინ არ აწერს. თუმცა ხელი უნდა ეწეროს ორდერს. ეს გამეორებაა ერთი მეორის, ამათში ერთ ერთი მეტია, უნდა დარჩეს ან ერთი ან მეორე.-

XV. არ შეგვეძლო უყურადღებოთ დაგვეტოვებია ამ მიმდინარე 1922 წლის გავლილი ხუთი თვეც, მით უმეტეს, როდესაც ამ ჟამად ყოველ მცირე

ხანსაც დიდი მნიშვნელობა აქვს და ამა თუ იმ მოქმედებაზე საგრძნობ გავლენას ახდენს. ხუთი თვის ბალანსი ერთის შეხედვით დამაკმაყოფილებელია, მასში მოყვანილი მოგება 28I მილიონს უდრის, მაგრამ ეს მხოლოდ ქაღალდზეა, სინამდვილეში კი საგრძნობი ზარალია. ამ ბალანსში გამოყვანილი მოგება მხოლოთ განზრახულია და სინამდვილესაგან დაშორებულია.-

1922 წ. I/I-3I მაისამდის საზ. ჰქონია შემოსავალი:

I/წიგნების ვაჭრობიდან	44,498,000
2/ქაღალდის დაგირავებით	46,000,000
3/ქაღალდის და სხვა და სხვა ნივთების გაყიდვით	63,590,000
4/სხვა და სხვა შემოსული	22,5II,900
	I75,602,000

ამ ხნის განმავლობაში მარტო ჯამაგირებზეა დახარჯული I87,440,706 (
თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ საზოგადოების მთელი შემოსავალი ყოფილა მასალა-ნივთების გაყიდვა,-დაგირავებით, რომელიც მოჰხმარებია არა გამომცემლობას, არამედ ჯამაგირებს- ე.ი. დაუბრუნებელ ხარჯებს, აშკარაა, ზარალის მეტი საზოგადოებას არაფერი ექნება.

XVI. წლეულ I922 წ. გამოცემულა მარტო საქართ. ისტორია კაკაბაძისა და დედა ენა I ნაწ..

აღსანიშნავია, რომ დედა ენა დაუბეჭდიათ მხოლოთ 5000 ცალი და დღემდე მხოლოდ 950 ცალი გამოუყიდნიათ, დანარჩენი ისევ სტამბაშია სახსრის უქონლობის გამო.

XVII. გამგეობის მთელი მზრუნველობა უკანასკნელ ხანში გამოიხატებოდა მხოლოდ და მხოლოთ მოსამსახურეების ჯამაგირების გასტუმრებაში , რადგან შემოსავალი მცირე იყო, ამიტომ გამგეობას უნდა მოეხდინა შტატის შემცირება, თუ მან საქმის გაფართოება ვერ მოახერხა. გამგეობას შეეძლო შეემცირებინა ბინებიც, რომელიც საკმაო ბევრი აქვს.

XVIII. ამ წლის 5 ივნისს შემოწმებულ იქმნა საზოგადოების სალარო, სადაც აღმოჩნდა 4,789,23I-64. აქედან რუსეთის ფულის ნიშნებით 4,I28,000 და 66I,23I-64 საქართ. ფულის ნიშნებით. რუსეთის ფულების შესახებ არსებობს სათანადო აქტი.

სარევიზიო კომისიის წევრნი:

გამგეობის პასუხი

სარევიზიო კომისიის მოხსენების გამო.

სარევიზიო კომისიის შენიშვნების გამო გამგეობას აქვს პატივი მოახსენოს საზოგადო კრებას შემდეგი განმარტება ზოგიერთი მუხლების შესახებ. 18

1. /§1/ სარევიზიო კომისიამ ალბათ სრულიად არ მიიღო მხედველობაში ის არა ჩვეულებრივი პირობები, რომელშიაც მუშაობდა საზოგადოება წარსული წლის თებერვლიდან, თორემ შენიშვნის კილოთი არ აღნიშნავდა, რომ სხვა და სხვა მიზეზების გამო "დანარჩენი წევრნი გამგეობის ჩამოშორდნენ". სარევიზიო კომისიას ურჩხილებში უნდა გაეხსნა და ეთქვა, რომ ეს მიზეზები იყო გამგეობისაგან დამოუკიდებელი, საპატიო, რომ ხშირად კვორუმის მოხდენაც კი ძნელდებოდა/ ზოგი დაიჭირეს, ზოგი იმალებოდა, ზოგიც ერიდებოდა და სხვა/.

2. /§8/ არ არის მართალი სარევიზიო კომისია, როცა ამბობს, რომ კავკავის სკოლას გამგეობა მხოლოდ წიგნებს აწვდიდა დახმარებად. საანგარიშო წელს ხსენებულ სკოლას მიეცა გარდა წიგნებისა ფულიც.

3. /§4/ილიასეული სახლი მართლა დაზიანებულია. მისი მეთვალყურეობა მინდობილი აქვს ერთ ერთს მოსამსახურეს და გამგეობის აზრითაც უნდა გამოინახოს საშუალება მის შესაკეთებლად.

4./§7/ ფიქრის გორა, ისე, როგორც სხვა თავისუფალი ადგილები, ქალაქის თვითმართველობის განკარგულებაშია გადასული. ყველა კერძო პირს შეეძლო მისი დამუშავება, როგორც ცარიელი ადგილის იმავე ქალაქის თვითმართველობის კომუნალ განყოფილების ნებართვით, დაპყრობით კი ის ადგილი არავის დაუპყრია და ვერც დაიპყრობს.

5./§9/მართალია საანგარიშო წელს სამოქმედო გეგმაში შეტანილი იყო გამოსაცემად დ. კარიჭაშვილის და მ. ჯანაშვილის ლექსიკონები, მაგრამ ჩვენ ვერ გამოვეცით იმ საერთო მიზეზების გამო, რომლის შესახებაც უკვე მოვახსენეთ რწმუნებულთა კრებას მიმდინარე წლის/იანვარში. თვით განათლების კომისარიატმა მოინდომა ეგრეთ წოდებული დაკვრითი წესით გამოეცა ხსენებული ლექსიკონები, ვიდრევაც მიიღო ზომები, მაგრამ ჯერ სამეცნიერო საბჭოშიაც არ არის ამ წიგნების განხილვა დასრულებული და, თუ, სახელმწიფო გამომცემლობის მასშტაბით ვერ მოხერხდა ხსენებული წიგნების გამოცემა, უსაფუძვლოდ უნდა ჩაითვალოს შენიშვნა საზ. გამგეობის მიმართ.

6. /X-XI §§/ სარევიზიო კომისია მართალია, როცა ამბობს, რომ გამოცემულ წიგნების რიცხვი /17/ მცირედად უნდა ჩაითვალოს. ..ნორმალ პირობებში რა თქმა უნდა ეს რიცხვი არამც თუ მცირე, უმცირესადაც უნდა ჩაითვალოს, მაგრამ კომისიას რომ გაეთვალისწინებია არსებული კონკრეტული პირობები, რომელშიც უხდებოდა მას მუშაობა, დიდ გმირობადაც ჩაუთვლიდა გამგეობას იმასაც, რისი გაკეთებაც მან შესძლო.

7. /XII§/ წიგნებზე დადებული ფასები სარ. კომისიას გადაჭარბებულად მიაჩნია/ მაგ. დ. მეგრელის მოთხრ. ცალი დაჯდება 3586 მ.-15,000 მ. დაუდვიათ/და სხვა/წიგნებს ფასი ედებოდა საერთოდ მიღებული წესით ბაზრის ფასების მიხედვით, და ეს ასეც უნდა იყოს, ასეც არის სხვაგანაც. სახელმწ. გამომცემლობის გამოცემათა ფასებს რომ შევადაროთ ჩვენი ფასები არამც თუ გადაჭარბებულია, პირიქით მინიმალურია /მაგ. "Трудовая школа"98 გვერ. წიგნი სახელ. გამოც. მდარე ქაღალდზე დაბეჭდილი ღირს 32,000 მან. ჩვენი გამოცემა- დ. მეგრელი 104 გვ. 15,000მ./

8.//XV§/ სარევიზიო კომისია ამბობს 1922 წ. მაისში გამოყვანილი მოგება 281 მილიონი მანეთი სინამდვილისაგან დაშორებულია და ამის დასამტკიცებლად მოჰყავს ციფრები მხოლოდ ხუთი თვის შემოსავალი/ 175,602,000 / და გასავალი.

საერთო სამეურნეო წესის თანახმად ხსენებული მოგება ნაანგარიშევია იმ წიგნების რაოდენობის მიხედვით, რომელიც გაგზავნილია საწყობიდან მაღაზიაში I იანვრიდან I ივნისამდე. ნამდვილი მოგება კი ნაანგარიშებია მაღაზიის აღწერის დროს.

9./XVI §/ 1922 წ. გამოცემულია მარტო საქ. ისტორია ჯავახიშვილისა და დედა ენა I ნაწილი. დედა ენა დაბეჭდილია მხოლოდ 5000 ცალით.

მართლა აღსანიშნავია, რომ I ნ. დედა ენა მხოლოდ 5000 ცალი დაიბეჭდა, მაგრამ ამის მიზეზიც უნდა აღენიშნა სარ. კომისიას და თუ ვერ აღნიშნა იმიტომ, რომ არ გასცნობია საქმეს. ჩვენ დავბეჭდეთ 5000 ც. რადგან ბაზარზე გასასყიდად ეს წიგნი სულ არ მოიპოვებოდა, და ერთგვარი საბრუნავი თანხაც გვინდოდა გაგვეჩინა. მეტი არ დავბეჭდეთ, ენკენისთვისთვის შესწორებული დედა ენის გამოცემა გვაქვს განზრახული და ის დაიბეჭდება.

10. /XVII§/ გამგეობა თანახმაა მოსამსახურეთა შტატების შემცირების და კიდევაც შემოაქვს თავისი პროექტი საზოგადო კრების განსახილველად, იგი თანახმაა ბინების შემცირებისაც და კიდევაც შეამცირა საწყობის ოთახების რაოდენობა, მაღაზია შევავიწროვა და თუ დღემდე ვერ გადმოიტანა გოლოვინის პროსპექტიდან ძველ ბინაზე იმიტომ, რომ ასეთი ნაბიჯი საზოგადო კრების დაუკითხავად ვერ გადადგა მით უმეტეს, რომ ძველი ადგილიდან მაღაზიის გადატანის საკითხი თითქმის ყოველ წლიური კრების განსახილველ საგანს შეადგენდა.

11. /XIII §/ სარევიზიო კომისია ამბობს :"საანგარიშო წლის განმავლობაში მოგება ყოფილა 51 მილიონი მანეთი. ამავე ანგარიშით წლის დასაწყისში-გადაანგარიშებით მოსაგები ყოფილა 790 მილიონი. რა იქნა დანარჩენი წლის განმავლობაში? წინ და წინ მოგების აღნიშვნა და მისი ერთი წლიდან მეორეში გადატანა თავისთავად შეცდომაა და ეს მომავალ ანგარიშში უნდა შესწორდეს"ო.

სარევიზიო კომისიას სრულიად არ მიუღია მხედველობაში, რომ უმეტესი ბ-ჯაში გასანაღდებელი მოგებისა დარჩენილი არის სახალხო განათ. კომისა-

რიატზე და ეს ჯამი შედის სწორედ იმ 790 მილიონში, რომელიც ალნიშნული აქვს სარევიზიო კომისიას თავის შენიშვნებში.

იგივე ჯამი /676 მილიონი/ ალნიშნულია როგორც გასახალდებელი წარსული წლის I92I წლს წლიური ანგარიშში გვ. I9 და 22.

სრულიად უსაფუძვლოდ უნდა ჩაითვალოს სარევიზიო კომისიის შენიშვნა რომ გამგეობას გარდა თავის შტატზე მზრუნველობისა არაფერი გაუკეთებიათ. სისტემატიური მიწერ-მოწერა მთავრობის დაწესებულებებთან, პირადად მოლაპარაკება მთავრობის წევრებთან, სამოქმედო გეგმის შემუშავება, ფონების დაცვაზე ზრუნვა, წესდების პროექტის შემუშავება, ზრუნვა მის დასამტკიცებლად, საგანგებო კრების მოწვევა და სხვა, მრავალი, ნუ თუ ეს არ უნდა ალინიშნოს როგორც დადებითი მხარე გამგეობის მოქმედებისა?

[illegible signatures]

ს.ს.ს.რ. საგანგებო კომისიას.

3/VI 1922 წ.

N 108

გვაქვს პატივი ამით გაუწყოთ, რომ კვირას II ივნისს, დილის II საათზე, წ.კ.გ.საზ. ბინაზე /საბჭოთა სახლი ,სასახლი ქ. №5/ დანიშნულია წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების რწმუნებულთა და მუდმივ წევრთა საზოგადო კრება.

განსახილველი საგნები:

I. საზოგადოების მთავარი გამგეობის მოხსენება 1921 წლის მოქმედების შესახებ.

2. სარევიზიო კომისიის მოხსენება.

3. ახალი წესდებისამებრ გამგეობისა და სარევიზიო კომისიის წევრთა არჩევა.

თუ დანიშნულ დროზე კრებაზე არ გამოცხადდა წევრთა კანონიერი რიცხვი, მეორე კრება ინიშნება იმავე დღეს 12 საათზე, რომელიც კანონიერად ჩაითვლება მიუხედავად დამსწრე რაოდენობისა.

მთავარ-გამგეობის თავმჯდომარე

მდივანი

სია

იმ პირებისა, რომელთაც დაესწრნენ სხდომა [illegible] [illegible] გაერთიანებული სხდომას 1922 წ. ივლის 11 დღ.

1. ნ. ლომაძე.
2. კაიროშვილი. ნ.
3. ე. მჭედლიძე.
4. ბუხაიძე ალ.
5. მესხიშვილი.
6. ლეჟავა ნინა.
7. პაპავაძე /
8
9
10.
11.
12
13.
14

[illegible]

სია

იმ წევრთა, რომელთაც დაესწრნენ [illegible]-კრებას
[illegible] საზოგადოების ~~[illegible] და [illegible]~~
წევრთა საერთო კრებას. 11 ივნის 1922 წ.

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
8. [illegible] ?
9. [illegible]
10. [illegible]
11. [illegible]
12. [illegible]
13. [illegible]
14. [illegible]
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.

[illegible]

45

ს.ს.ს.რესპუბლიკის

საგანგებო კომისიას.

12/VI 1922წ.

№ 131

ვინაიდან II ივნისს დანიშნული წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების რწმუნებულთა და მუდმივ წევრთა წლიური კრება არ შესდგა კვორუმის გამოუცხადებლობის გამო, სამაგიეროდ დანიშნულია იმავე საგნების განსახილველად მეორე კრება კვირას, I8 ივნისს დილის II საათზე წ.კ.გ.საზ. ბინაზე /სასახლის ქ. № 5/, რისაც მთავარი გამგეობა გაუწყებსთ შესაფერი განკარგულებისათვის.

მთავარ-გამგეობის თავმჯდომარე [signature]

მდივანი: [signature]

სია

იმ ნამდვილ წევრთა, რომელთაც დაესწრნენ წრის კრებას [illegible] [illegible] [illegible] 1922 წ. ივლის 18

1 [illegible]

2 ვ. [illegible]

3 [illegible] [illegible]

4 ი. [illegible]

5 ო. [illegible]

6 რ. [illegible]

7 ვ. [illegible]

8 [illegible] ნ.

9 [illegible] ი.

10 [illegible] ი.

11 [illegible] ე.

12 [illegible]

13 [illegible]

14 [illegible]

15 [illegible]

16 [illegible]

17 [illegible]

18 [illegible]

19 [illegible]

20 [illegible]

21 [illegible]

22 [illegible]

23 [illegible]

24 [illegible]

25 [illegible]

26 [illegible]

27 [illegible]

28

29 [illegible] ნ.

30 [illegible]

31 ა. [illegible]

32 ი. [illegible]

33 ს. [illegible]

34 [illegible]

1.

47

სია

იმ სტუდენტების წევრების, რომლებიც დაესწრნენ წრის კრების გაფართოებული სხდომის [illegible] 192[illegible] ივნისი 18

1 [illegible] ვ. ✓
2 ნ. [illegible] ✓
3 [illegible]
4 ე. [illegible] ✓
5 [illegible] ✓
6 ს. [illegible]
7 დ. [illegible] ✓
8 შ. [illegible] ✓
9 ი. შ. [illegible]
10 ვ. [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 ნ. [illegible]
14 [illegible] ✓
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების რწმუნებულთა და მუდმივ წევრთა წლიური საზოგადო კრებისა 18 ივნისს 1922 წ.
/წ.კ.გ.საზ. დარბაზი/

კრება გახსნა საზოგადოების მთავარ-გამგეობის თავმჯდომარემ დ. კარიჭაშვილმა დილის თორმეტის ნახევარზე..

დაესწრო 34 წევრი და რწმუნებული. დ.კარიჭაშვილის წინადადებაზე,რომ დაესახელებინათ ვინ სურდათ თავმჯდომარედ კრებისა- დასახელებულმა ს.გორგაძემ და მ. ჭავჭანიძემ უარი თქვეს და ერთხმად არჩეულ იქნა დავით გიორგის ძე კარიჭაშვილი, მდივნად გრიგოლ ბურჭულაძე.

დამტკიცებულ იქნა შემდეგი დღის წეს-რიგი:

1. 1922 წლის 8 იანვრის საზოგადოების რწმუნებულთა საგანგებო კრების ოქმის დამტკიცება.

2.მოკლე მიმოხილვა წ.-კ.საზოგადოების 43 წლის მოღვაწეობისა.

3.გამგეობის მოხსენება 1921 წლის მოქმედების შესახებ და ამ წლის საზოგადოების შემოსავალ-გასავლის ანგარიში.

4.სარევიზიო კომისიის მოხსენება გამგეობის მოქმედების და საზოგადოების შემოსავალ-გასავლის ანგარიშის შესახებ.

5.გამგეობის განმარტება სარევიზიო კომისიის მოხსენების გამო.

6.გამგეობის მოხსენება ფინანსიური მდგომარეობის შესახებ.

7.გამგეობის და სარევიზიო კომისიის წევრთა არჩევა ახალი წესდების მიხედვით.

თავმჯდომარის წინადადებით გამგეობის წევრმა-მდივანმა ვ.ბურჯანაძემ წაიკითხა ამ წლის 8 იანვრის რწმუნებულთა საგანგებო კრების ოქმი. თავმჯდომარემ მოახსენა კრებას ცნობად, რომ ახალი წესდება,თუმცა დაგვიანებით,დაამტკიცა განათლების კომისარიატმა მცირეოდენის უმნიშვნელო დამატებით, რაიცა უიმისოდაც სავალდებულო არის საზოგადოებისათვის.

შეკითხვაზე-მალაზიიდან წაღებული წიგნები ჩამორთმეულად ითვლება თუ არა,-მიღებულ იქნა გამგეობის პასუხი, რომ უკანასკნელ ხანამდე არ ითვლებოდა ჩამორთმეულად, მხოლოდ ახლა დაადგინა მთავრობამ,რომ წიგნების საფასური არ მოგვეცემოდა. ჩვენ ეს დადგენილება გავასაჩივრეთ ალმას. კომიტეტში.

მეორე საკითხზე- რა მდგომარეობაშია მუზეუმისა და წიგნთსაცავის საკითხი-მიღებულ იქნა განმარტება რომ წიგნთსაცავი და მუზეუმი შეადგენენ კულტურული ღირებულების ქონებას, რომელიც მთავრობამ სახელ-

მწიფოს საკუთრებად გამოაცხადა. ჯერ-ჯერობით ისინი სრულს ჩვენს გამგებლობაში არიან და მთავრობას არ ჩამოურთმევია.

ს. გორგაძის აზრით საჭიროა დღეს გადასწყდეს წ.-კ. საზოგადოების საგანძურის ბედ-იღბალი, რადგან მას მოელის ხიფათი და სჯობს იგი გადაეცეს ისეთ დაწესებულებას, რომელსაც ახლანდელი ხელის უფლება მფარველობას უწევს და ქონებრივათაც ხელს უწყობს. ასეთია საქართველოს უნივერსიტეტი და საისტორიო-საეთნოგრაფიო საზოგადოება.

დადგენილ იქნა ეს საკითხი დაისვას ცალკე, კრების ბოლოს. ამის შემდეგ ოქმი დამტკიცებულ იქნა.

2. თავმჯდომარის წინადადებით წაკითხულ იქმნა მოკლე მიმოხილვა წ.-კ. საზოგადოების 43 წლის მოღვაწეობის შესახებ.

მოხსენება მიღებულ იქნა ცნობად.

3. ამის შემდეგ წაკითხულ იქნა მოხსენება გამგეობის 1921 წლის მოქმედების შესახებ და ამ წლის შემოსავალ-გასავლის ანგარიში, სარევიზიო კომისიის მოხსენება გამგეობის მოქმედების შესახებ და გამგეობის განმარტება სარევიზიო კომისიის მოხსენების გამო.

გამგეობის მოხსენებას მოჰყვა შეკითხვები: I. ახალი ხელის უფლების დამყარების შემდეგ რამდენი წიგნის დაბეჭვდის ნება იქნა აღებული და რამდენი დაიბეჭდა.-პასუხი: ამ მხრით თითქმის არაფერია გაკეთებული.

2. რა მიზეზის გამო არ მოგეცათ ნება "დედა-ენის" დაბეჭდვისა. მთავრობა მიზეზად იმას ასახელებდა, რომ დედა ენა არ აკმაყოფილებს ახლანდელს სკოლის მოთხოვნილებასო. ჩვენ თითონ შევადგენთ და ჩვენსას დავბეჭდავთო. ყოველ შემთხვევაში ბევრი მეცადინეობის შემდეგ წელს მაინც დაგვრთეს ნება და, რადგან ბაზარზე სრულებით აღარ იყო, გამოცემულ იქნა 5000 ცალი „დედა-ენა" პირველი ნაწილი. ამავე დროს კომისია მუშაობდა „დედა ენაზე" ახალის გამოცემის შეკეთება-შევსებაზე და ამ ჟამად მზადაა გამოსაცემათ.

გამგეობისა და სარევიზიო კომისიის მოხსენებებმა გამოიწვია დიდი კამათი, რომლის დროს სავსებით განხილულ და გაშუქებულ იქნა ის დეფექტები, რაზედაც მიუთითებდა სარევიზიო კომისია.

კამათის შემდეგ საზოგადო კრებამ დაამტკიცა მთავარ-გამგეობის 1921 წლის და იმავე წლის შემოსავალ-გასავლის ანგარიში და დაავალა გამგეობას მხედველობაში მიიღოს ყველა ის საფუძვლიანი შენიშვნები, რომელიც აღნიშნული აქვს სარევიზიო კომისიას.

სიგვიანის გამო კრების გაგრძელება გადაიდო ხალამოს 7 საათისათვის.

კრების თავმჯდომარე ლ. კ[illegible]

მდივანი [illegible]

ო ქ მ ი

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების რწმუნებულთა და მუდმივ წევრთა საზოგადო კრებისა 18 ივნისს 1922 წ. საღამოს სხდომა.

თავმჯდომარეობდა ლ. კარიჭაშვილი.

მდივანი აცხადებს დღის წესრიგში აღნიშნულ განსახილველ საგნებს.

ვ. ბურჯანაძე თხოულობს შემოიტანოს რიგს გარეშე განცხადება.

თავმჯდომარე- "ინებეთ"

ვ. ბურჯანაძე- მიმდინარე თვის 10-ში მეტი სცილით შესრულდა 10 წელიწადი, რაც გარდაიცვალა ჩვენი სასიქადულო პედაგოგი და ცნობილი საზოგადო მოღვაწე ი. გოგებაშვილი. განსვენებულმა, როგორც თქვენც კარგად მოგეხსენებათ, მთელი თავისი უძრავ-მოძრავი ქონება უანდერძა წ.კ.გ. საზოგადოებას. ყველაზე უძვირფასესი ნაანდერძევი ქონებიდან ეს მისი ნაწერებია, განსაკუთრებით კი „დედა ენა" ორივე ნაწილი და ბუნების კარი. თუ წ.კ.გ. საზ. გააფართოვა თავისი მოქმედება, ფრთები გაშალა და დღემდი მოაღწია, ეს უნდა სავსებით მივაწეროთ გოგებაშვილის სახელმძღვანელო წიგნებს, რომლის შემოსავალი საერთო შემოსავლის 70%-ზე მეტს შეადგენდა.

გოგებაშვილმა თავის ანდერძით დაავალა წ.კ.გ.საზოგადოებას იზრუნოს როგორც ნამდვილმა მემკვიდრემ, რომ მისი სახელმძღვანელო წიგნები თავის დროზე იბეჭდებოდეს და გამოდიოდეს ბაზარზე გასასყიდად. თვალყურს ადევნებდეს თანამედროვე პედაგოგიურს ლიტერატურას და ახალი პედაგოგიური მოთხოვნილების თანახმად შეიტანოს ხოლმე საჭირო ცვლილებანი და შესწორებანი ხსენებულ წიგნებში.

თუ რაიმე მიზეზისა გამო წ.კ.გ.საზ. დაიხურება, იგი ანდერძისავე თანახმად ვალდებულია სახელმძღვანელოების და სხვა წიგნების გამოცემა სხვა რომელსამე სახელგანთქმულ ქართულ დაწესებულებას გადასცეს; ვინაიდან დღეს ჩვენი საზოგადოების სახელწოდება იცვლება ახალი წესდებით, თუმცა შინაარსი კი იგივე რჩება, დღევანდელმა კრებამ უნდა გამოიტანოს დადგენილება, რომლითაც დაევალება ახალ აღმასრულებელ ორგანოს- გამგეობას პირველ რიგში დაბეჭდოს იაკობ გოგებაშვილის სახელმძღვანელო წიგნები „დედა ენა" I და II ნაწილი. ეს წიგნები ხელახლად შესწორებული და შევსებულია განსაკუთრებული კომისიის მიერ, თანახმად თანამედროვე პედ. მოთხოვნილებისა. სხვა ავტორთა ამ გვარივე სახელმძღვანელო წიგნების გამოცემის უფლება კი არ უნდა მიეცეს საზ. ახალ გამგეობას მით უმეტეს, რომ უფლებას არ იძლევა ანდერძი, რომლის დაცვაც, ვიმეორებ ჩვენ სალვთო მოვალეობას

შეადგენს. ასეთი დავალების მიცემა აუცილებლად საჭიროა. თქვენ მოგეხსენებათ, რომ „დედა ენის" ნაცვლად შედგენილია წიგნები, რომელთა ერთ-ერთი ავტორთაგანი ჩვენი ხარ. მთავარი გამგეობის ყოფილი წევრია და ყოფილი თავმჯდომარის ამხანაგი. იგი ცდილობს თავისი წიგნი დაბეჭდოს. დღეს აქ შეგვეკითხენ რამ შეუშალა ხელი, რომ „დედა ენის" დაბეჭდვის ნება არ მოგცეს, სხვათა შორის, ეჭვი არ უნდა, ხსენებულმა გარემოებამაც.

განათლების კომისარიატში გვეუბნებოდნენ: ჩვენ გვაქვს ჩვენი წიგნი გამოსაცემიო. ეს "ჩვენი წიგნი" ალბათ „დედა ენის" ნაცვლად შედგენილი სახელმძღვანელო იყო... სამწუხაროდ უნდა აღინიშნოს, რომ იმ ჩვენ ყოფილ გამგეობის წევრს მიხლობილი ჰქონდა „დედა ენის" შესწორება, შესწორებული კომისიის თავმჯდომარეთაც იყო და მას არ უნდა ჩაედინა ასეთი საქმე, მაგრამ ეს უკვე აღინიშნა წარსული წლის საზოგადო კრებაზე და შედეგად მივაჩნია კომენტარიები- მხოლოდ ახალი გამგეობა ფრთხილად უნდა იქნეს და ვინიცობაა ახალი წიგნის შემდგენელი /დ. ე. ავგ./. მიუტანს მას დასაბეჭდად, წიგნი არ დაუბეჭდოს.

თ. კიკვაძე- ცილის წამებაა ბურჯანაძის შენიშვნა. ვის რა უნდა, მე არ ვიხმებ სხვამ ახალი წიგნი შეადგინოს, რომელი პედაგოგი უნდა იქნეს ამის წინააღმდეგი? ჩვენი წიგნი მოწონებულია განათლების კომისარიატის სასწავლო კომიტეტის მიერ და კონკურსწურ გზობე ის შედგენილი არ არის. წიგნს ვადგენდით სწორედ იმ დროს, როცა ფულისის ტილამოებში ფყვირის წუწუნი იყო იმავდროულად, რომ გარემოება ხელს გვიწყობდეს და თავისუფალი პრესა იყოს, ამიტომ გამოირკვეოდა ხშირო-ლე. მარტოკ თქვენ უარჰყავით კომისიის არჩევა, ეხლა აირჩიეთ ვინც გინდათ ჩემთვის სულ ერთია, ლეე ამ კომისიამ გამოარკვიოს საქმის ნამდვილი მდგომარეობა. კიკვაძე არცისეთი დაბალი ლომეა, რომ ბურჯანაძემ გადაამჭიკოს. დრო მოვა წრილის ამ საქმეს და საბოლოოდ გამოირკვევა.

თავმჯდომარე - ბურჯანაძეს არავითარი სიცრუე არ უთქვამს, ის ლაპარაკობს სრულს სიმართლეს.

თ.კიკვაძე- თავის სახელით ლაპარაკობს ბურჯანაძე, თუ გამგეობის?

ბურჯანაძე-როცა მე ვლაპარაკობ, როგორც გამგეობის წევრი, გამოვხატავ გამგეობის აზრსაც. ამ შემთხვევაში ორი აზრი არ არსებობს... ბ-ნს კიკვაძეს, იმ დროს გამგეობის წევრს და მასთან თავმჯდომარის ამხანაგს, მიხლობილი ჰქონდა „დედა ენის" შესწორებული კომისიის ხელმძღვანელობა. გაამართლა მან გამგეობის ნდობა? არა. კომისიის მიერ შესწორებული წიგნი ჯერ გამოხული არ იყო ბაზარზე გასასყიდათ, რომ ბ-ნი კიკვაძე შეუდგა „დედა ენის" ნაცვალი წიგნის შედგენას, კი-

ლევაც პედაგოგისა და სცდილობს მის დაბეჭდვას. წიგნს ადგენდა, როცა ის ჯერ კიდევ გამგეობის წევრი იყო. თუ ის არ იზიარებდა გამგეობის შეხედულებას, მას შეეძლო გაესაჩივრებინა საზოგადო კრებაზე გამგეობის დადგენილება, მაგრამ საზოგადო კრება მან ფაქტის წინაშე დააყენა.

კიკვაძისათვის არავის წაურთმევია უფლება წიგნის შედგენისა. ეს ბ-ნმა კიკვაძემაც კარგად იცის... მას და სხვასაც სრული უფლება აქვს შეადგინონ წიგნი და მადლობის მეტი რა უნდა ითქვას, თუ რაიმე ახალი შეემინება პედაგოგიურს ლიტერატურას. მაგრამ როდესაც კიკვაძეს ახლობენ ჩვენი სასიქადულო პედაგოგის- გოგებაშვილის წიგნის შესწორებას, იმ წიგნის, რომელიც საზოგადოების არსებობის წყაროს შეადგენს და კიკვაძე სწორედ იმ დროს იწყობს სახელმძღვანელოების ავტორობას, ჩვენ არ შეგვიძლია ეს არ აღვნიშნოთ, როგორც არა სასიამოვნო და სამწუხარო მოვლენა; კიდევაც რომ გაგვიჯავრდეს ამისათვის ბ-ნი კიკვაძე.

დ. ლუმბაძე- როდესაც მე ვუკვირდები თანამედროვე მოღვაწეებს და მათ მოქმედებას, მაგონდება ძველი რეჟიმის დროის მოხელეების მელა-კუდაობა, მთავრობასთან განსაკუთრებული პოლიტიკის წარმოება, ფლიდური მოქმედება და ამავე დროს საზოგადო სარბიელზედაც ასეთივე ქცევა. საზოგადოებას ეჩვენებოდნენ, როგორც მოღვაწენი, სამშობლოს ინტერესების დამცველნი და მთავრობას, როგორც მისი ინტერესების გამომხატველნი. სწორეთ ეს სურათი სიგრძე-სიგანით იშლება ჩვენს წინაშე ამ ჟამად. დღეს ვხედავთ, სხვა და სხვა უწყებებში თავი მოუყრიათ ზოგიერთ ჩვენ მოღვაწეებს. მე მოგაწვდით ისტორიულ ცნობებს. როცა რომელიმე პედაგოგი მოისურვებდა ი. გოგებაშვილის სახელმძღვანელო წიგნების მაგიერი წიგნების გამოცემას, ის უპირველეს ყოვლისა შეეცდებოდა ხოლმე წინდაწინვე მოეწონებინა წიგნები მთავრობისათვის, ამისათვის რა თქმა უნდა შეუძვრებოდა სწავლა გან. მმართველობის ლარჩს სათავეში მდგომ პირებს, აჩვენებდა თავს, როგორც ერთგული მოხელე, და შემდეგ როცა წიგნს მოიწონებდნენ, ბეჭდავდა. ეს ცნობა რომ სწორია, ამაში თქვენ დამეთანხმებით. არა ერთი და ორი ასეთი პედაგოგი გამოუაშკარავებია და გამოუმზეურებია ჩვენს მხცოვან პედაგოგს ი. გოგებაშვილს.

ბ-ნ კიკვაძეს მე არ ვხედავ, საზოგადოდ მოგახსენებთ და ამ შემთხვევაში, როცა ჩვენს წინაშე გადაშალეს სურათი, რა პირობებში წამოიჭრა „დედა ენის" მაგიერი წიგნები, რომლის ავტორი ბ-ნი კიკვაძეა, დასკვნა თქვენ გამოიტანეთ. დიახ სამწუხარო მოვლენაა...

ირ. რამიშვილის აზრით ბ-ნ კიკვაძეს და ფ. მგელაძეს, თუ მათი შედგენილი წიგნი მოწონებული იყო, უნდა მოეტანათ აქ დასაბეჭდათ.

თ. კიკვაძე-დიდის სიამოვნებით, მოვიტანთ თუ დაბეჭდავენ.

თავმჯდომარე- შემოსულია წინადადება კამათი მოისპოს. როგორ ინებებთ.

კრება ნებას აძლევს ჩაწერილ ორატორებს ილაპარაკონ.

ს. თავართქილაძე- რა გინდათ თ. კიკვაძისაგან. თუ მისი წიგნი კარგად არის შედგენილი, რატომ არ უნდა დავბეჭდოთ.

გ. მურჯულაძეს შემოაქვს წინადადება: "მოისმინა რა ბურჯანაძის რიგს გარეშე განცხადება ი. გოგებაშვილის სახელმძღვანელოების დაბეჭდვის შესახებ, კრება ავალებს გამგეობას უპირველეს ყოვლისა პირველ რიგში დაბეჭდოს „დ.ე." I და II ნაწ. ამასთან კრება თავის მწუხარებას გამოსთქვამს თ. კიკვაძის მიერ ჩადენილი საქციელის გამო."

გ. მაჭავარიანი- ვ. ბურჯანაძის განცხადება ეხებოდა მხოლოდ „დედა ენის დაბეჭდვას და სხვა არაფერს. ტყუილა უბრალოდ დავკარგეთ ამდენი დრო. საკითხი გამორკვეულია და კენჭი უნდა ეყაროს მხოლოდ ბურჯანაძის კონკრეტ წინადადებას. კომისიის არჩევა ჩემის აზრით საჭიროა, რომ ბოლო მოეღოს კიკვაძისა და გამგეობას შორის ჩამოვარდნილ უთანხმოებას.

თ. კიკვაძე არაა თანახმა კრების მიერ არჩეული კომისიის. კრებას შეუძლია თავის მხრით აირჩიოს კომისიაში ორი წევრი, კიკვაძე თავის მხრივ დაასახელებს ორს.

გრ. მურჯულაძე- წ.კ.გ.საზოგადოება ისეთი დიდი ავტორიტეტული დაწესებულებაა, რომ მას არ შეეფერება კიკვაძის საქმეები არჩიოს სამედიატორო სასამართლოს საშუალებით.

ი. აგლაძე- მე მეგონა კიკვაძე მომხრე იქნებოდა კომისიას გაერჩია მისი საქმე. ეს კიდევ დასაშვებია. სამედიატორო სასამართლოს არჩევა კი ყოვლად დაუშვებელია.

თავმჯდომარე კენჭს უყრის წინადადებას კომისიის არჩევის შესახებ.

კრებამ ერთხმად უარჰყო კომისიის არჩევა.

კიკვაძე- შეიტანეთ ოქმში, რომ მე წინააღმდეგი არა ვარ კომისიის არჩევისა.

თავმჯდომარე - ეხლა გვიან არის. კამათი უკვე გამორკვეულია. შემოტანილია წინადადება, რომელსაც უნდა ეყაროს კენჭი

წინადადება: დაევალოს გამგეობას მიიღოს ყოველგვარი მისგან დამოკიდებული ზომები, რომ პირველ რიგში დაბეჭდოს და გამოსცეს ი. გოგებაშვილის „დედა ენა" I და II ნაწილი, შესწორებული და შევსებული თანამედროვე პედაგოგიური მოთხოვნილებების მიხედვით.

ვინაიდან კრებაზე დამტკიცებულ იქნა, რომ „დედა ენის" მაგიერი წიგნი იბეჭდება, რამაც ჩვენი წიგნების გამოცემა შეაფერხა- მიღებულ

იქნას ეს მხედველობაში და გადადის მორიგ საკითხზე.

თავმჯდომარე ეკითხება კრებას: გსურთ ~~თუ არა~~ მორიგი საკითხის განხილვას შეუდგეთ, თუ ინებებთ კრების გადადებას, რადგან დაგვიანებულია.

კრება ადგენს: კრების გაგრძელება გადაიდოს 21 ივნისისათვის საღამოს. 6 ს.

კრება იხურება ღამის 10 ს. 20 წ.

კრების თავმჯდომარე

მდივანი

52

ს.ს.ს.რ. საგანგებო

კომისიას.

19/VI 1922 წ.

N 148.

გვაქვს პატივი გაუწყოთ, რომ წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების რწმუნებულთა და მუდმივ წევრთა საზოგადო კრების გაგრძელება დანიშნულია ოთხშაბათს, 21 ივნისს, საღამოს 6 საათზე.

მთავარ-გამგეობის

თავმჯდომარე

მდივანი

სია

იმ მუშების წევრთა, რომელთაც დაესწრნენ წრე-კავშირის დამფუძნებელ-[illegible] სხდომას(?) [illegible] 1922 წ. ივნისს 21 [illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
8. [illegible]
9. [illegible]
10. [illegible]
11. [illegible]
12. [illegible]
13. [illegible]
14. [illegible]
15. [illegible]
16. [illegible]
17. [illegible]
18. [illegible]
19. [illegible]
20. [illegible]
21. [illegible]
22. [illegible]
23. [illegible]
24. [illegible]
25. [illegible]
26. [illegible]
27. [illegible]
28. [illegible]
29. კახიანი ნიკო
30. [illegible]
31. [illegible]
32. [illegible]
33. [illegible]
34. [illegible]
35. [illegible]
36. [illegible]
37. [illegible]
38. [illegible]
39. [illegible]
40.

ო ქ მ ი

წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების რწმუნებულთა და მუდმივ წევრთა 1922 წლის 21 ივნისის წლიური საზოგადო კრების გაგრძელებისა.

კრება გახსნა დ.გ. კარიჭაშვილმა საღამოს 6 საათზე. დაესწრო 39 წევრი ~~და რწმუნებული~~. წინა კრების მდივნის გრ. ბურჭულაძის კრებაზე დაუსწრებლობისა გამო ამორჩეულ იქნა ამ კრების მდივნად იოს. ავალიშვილი.

მოსმენილ და უცვლელად დამტკიცებულ იქნა პირველი კრების/18 ივნისის დილის/ ოქმი; 18 ივნისის საღამოს კრების ოქმი კრებაზე არ წაკითხულა.

მორიგი საკითხი კრებისა- ფინანსიური მდგომარეობა საზოგადოებისა.

წ.კ.გ. საზოგადოების ფინანსიური მდგომარეობის შესახებ მოხსენებას უდგენს კრებას გამგეობის სახელით ვ. ბურჯანაძე, რომელმაც ფინანსიური უკიდურესი გაჭირვება საზოგადოებისა ნათლად დაუხატა კრებას.

გამგეობის აზრით ფინანსიური მდგომარეობის გამოსასწორებლად შეიძლება :

1/ გაიყიდოს ზოგიერთი რამ მოძრავი ქონებიდან,

2/ შემცირდეს შტატი

3/ მაღაზიარუსთაველის პროსპექტიდან გადატანილ იქნას ისევ დამფუძნებელი კრების ქუჩაზედ, სადაც წინად იყო.

4/ გადიდებულ იქნას საწევრო ფული 50.000 მანეთამდე და მოწვეულ იქნას ქართველი საზოგადოება რაც შეიძლება მეტი ჩაეწეროს წევრად.

5/ გამოშვებულ იქნას 100.000-მანეთიანი სარგებლიანი ობლიგაციები.

ამ მოხსენების შემდეგ დამსწრეთაგანნი შეეკითხნენ მომხსენებელს იმ გეგმის შესახებ, რომელიც წამოყენებულ იქნა გამგეობის მიერ წ.კ.გ. საზოგადოების ფინანსიური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად.

მომხსენებელმა ამ შეკითხვებისა გამო უფრო დაწვრილებით განმარტა ყველა ის მუხლი, რომლის შესრულება მომავალში საზოგადოების ფინანსიურ მდგომარეობას გააუმჯობესებს:

1/ რა ლარა ქონება შეიძლება გაიყიდოს პატარა თანხის შესაქმნელად,

2/ როგორ შემოკლდეს შტატი და როგორი უნდა იყვეს ახალი შტატი და სხვა და სხვა:

ამის შემდეგ გაიმართა კამათი მოხსენების შესახებ.

გამგეობის მოხსენების შესახებ ლაპარაკობს თ. კიკვაძე, რომელიც

დაწვრილებით ეხება გამგეობის მიერ წამოყენებულ საფინანსო გეგმას და თან პარალელურად ახასიათებს გამგეობის წარსულში მოქმედებას და წუნს სდებს მას. თ. კიკვაძის აზრით გამგეობამ ~~და სხვებმა~~ თავის [illegible] უცოდინარობით აიხსნება ის, რომ წ.კ.გ. საზოგადოების 48 წლის ნაშუშევარი სულ ჩაიშალა და მის სრულ ლიკვიდაციამდე საქმე მიმდგარი. საფინანსო გეგმასაც იწუნებს კიკვაძე: იგი წინააღმდეგია ობლიგაციების გამოცემისა, წინააღმდეგია მაღაზიის ძველ ბინაზე გადმოტანისა და რაც შეეხება შტატების შემოკლებას, ეს საკითხი დიდი ხანია უნდა დადებითად გადაწყვეტილიყო, ამბობს ორატორი და ამითი ათავებს.

კრების დადგენილებით ლაპარაკის დრო განისაზღვრა 5 წამით.

თ. კიკვაძის შემდეგ ლაპარაკობს გ. ჭუმბურიძე, რომელიც დაწვრილებით ცნობებს იძლევა, თუ რა ენერგიული საგამომცემლო მუშაობა სწარმოებს ~~მთავრობასთან~~ განათლების კომისარიატის არსებულ საგამომცემლო დაწესებულებებში; ამ მუშაობას ორატორი უპირისპირებს წ.კ.გ. საზოგადოების მუშაობას და ამით უკანასკნელს ~~არარად ჰხდის~~ [illegible].

ი. აგლაძე ლაპარაკობს ჭუმბურიძის და კიკვაძის წინააღმდეგ და ამასთანავე არ იწონებს გამგეობის საფინანსო გეგმას, თუმცა ამაში გამგეობას ბრალს არა სდებს. იგი ხაზ-გასმით აღნიშნავს, რომ მომავალში შეიძლება გამოიცეს მხოლოდ სახელმძღვანელო წიგნები „დედა ენა“ I და II ნ., წინააღმდეგ შემთხვევაში ე.ი. სხვა წიგნების გამოცემით შემოსავალი ხარჯს ვერ დაჰფარავსო.

ილაპარაკეს სხვა ორატორებმა როგორც ერთი მხრიდან, ისე მეორე მხრიდანაც, და ბოლოს ყველას ერთად უპასუხებს მომხსენებელი ვ. ბურჯანაძე და გამგეობის თავმჯდომარე დ. კარიჭაშვილი. ესენი არ ეთანხმებიან თ. კიკვაძეს და ამართლებენ გამგეობის მოქმედებას იმით, რომ მას არ შეეძლო და არც იკადრებდა მიებაძა სპეკულიანტებისათვის, რათა ამითი საზოგადოების ქონება გადაერჩინა. შტატის შემოკლებას გამგეობა, ამბობს დ. კარიჭაშვილი, დიდი ხანია ფიქრობდა, მაგრამ განათლების კომისარიატისაგან ფულის მიღების ლოდინში [illegible], რომ დღეს თუ არა ხვალ მაინც მივიღებდით, დღევანდლამდე მოვაღწიეთ. საჭირო იყო განათლების კომისარიატთან ურთიერთობის და კონტაქტის გამორკვევა, რაც ჩვენ ბევრი დრო მოვანდომეთ და ამ კონტაქტის მიებაძი წ.კ.გ.საზ. მოულოდნელად დაიკეტა.

დ. კარიჭაშვილი ყველა ორატორს სათითაოდ ყველა საკითხებზე უპასუხებს, ასაბუთებს, რომ იმ ხანებში შეუძლებელი იყო დადებითად მუშაობა და ამასთანავე ფინანსიურ გეგმას იცავს.

კრებამ დაადგინა გაირჩეს საფინანსო გეგმა, რომელიც გამგეობამ წარმოადგინა, მუხლობრივ და მუხლობრივად გადაწყდეს.

რადგანაც ამ გეგმის ყველა მუხლების მთლიანი შეფასება უკვე იყო,

მის მუხლების შესახებ ცალ-ცალკე მსჯელობას კრებამ ბევრი დრო არ მოანდომა და დაადგინა:

I/ გაიყიდოს ზოგიერთი რამ მოძრავის ქონებიდან.

2/ შემოკლდეს შტატი და დარჩეს მხოლოდ 4 კაცი.

3/ მაღაზია გადმოტანილ იქნას ძველ ბინაზე ან დაიკეტოს დროებით.

4/ საწევრო ფულად შემოღებულ იქნას ერთი მანეთი ოქროს ვალიუტით.

5/ გამოშვებულ იქნას არა ნაკლებ IO მანეთიანი /ოქროს ვალ/ სარგებლიანი ობლიგაციები.

მიენდოს გამგეობას საზოგადოების ეკონომიური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად გამართოს მოლაპარაკება სათანადო უწყებებთან, აილოს ნებართვა, დასდოს ხელშეკრულება, აწარმოოს საქმეები რწმუნებულის ან ვექილის საშუალებით და სხვა.

ამ გვარად უმნიშვნელო ცვლილებით გამგეობის საფინანსო გეგმა მიღებულ იქნა კრების მიერ.

თ. კიკვაძე და ფ. მგელაძე თხოულობენ შეტანილ იქნას ოქმში, რომ პროცენტების კრების მიერ განუსაზღვრელად ყოვლად შეუძლებელია ობლიგაციების გამოშვება.

ს. გორგაძის წინადადებით კრებამ გადასწყვიტა ობლიგაციების გამოშვება რეალურად განხორციელებამდის მომავალში ახალმა გამგეობამ დაიმუშაოს და ახლო მომავალში სანქციის მისაღებად კრებას წარმოუდგინოს.

მუზეუმის საკითხის შესახებ კრებამ დაადგინა: გადაეცეს ახალ გამგეობას ეს საკითხი შესასწავლად და, როცა საჭირო იქნება, მოწვეულ იქნას კრება და მას მოხსენდეს იგი.

თავმჯდომარემ, სანამ კრება ახალი გამგეობის და სარევიზიო კომისიის წევრების ამორჩევას შეუდგებოდა, დასვა საკითხი გამგეობის წევრთა რაოდენობის და მათი ჯილდოს შესახებ.

ამის შესახებ კრებამ აზრთა-გაცვლა-გამოცვლის შემდეგ დაადგინა:

გამგეობა შესდგებოდეს 5 კაცისაგან. გამგეობისა და სარევიზიო კომისიის წევრებს ეძლეოდეს სხდომებზე დასწრების მიხედვით ჯილდო 50,000 მან. თითო წევრს და 100.000 მანეთი გამგეობის თავმჯდომარეს. გამგეობა ირჩევს თავისთა შორის ერთს ან გარეშე პირს ირჩევს, რომელიც იქნება საზოგადოების საქმეთა მმართველი და პასუხისმგებელი ~~პირი~~ და ექნება დანიშნული გამგეობის მიერ ჯამაგირი.

ამორჩეულ იქმნა ერთხმად ახალი გამგეობა:

I. იასონ ლორთქიფანიძე - თავმჯდომარე
2. შალვა გოგებაშვილი
3. ნინო ნაკაშიძე
4. ივანე ელიაშვილი
5. ვ. ბურჯანაძე.

წევრები.

55

კანდიდატებათ:

I/ პარმენ კახიანი

2/ ილია აგლაძე.

სარევიზიო კომისია:

I. დიმიტრი ღუმბაძე

2. გიორგი მაჭავარიანი

3. გიორგი ჟაჭარაია.

დასასრულს ვ. მურჯანაძე კრების სახელით მიმართავს დამსახურებულს მოღვაწეს დ.გ. კარიჭაშვილს, მოკლედ აღნიშნავს მის ნაყოფიერ და დაუფასებელ მოღვაწეობას საზოგადოებისათვის, უხდის მას მადლობას და წინადადება შემოაქვს მას და დ. ღუმბაძეს არჩეულ იქნას იგი გამგეობის საპატიო თავმჯდომარედ.

კრებამ ერთხმად დაადგინა არჩეულ იქნას დ. კარიჭაშვილი საპატიო თავმჯდომარედ და ამასთან ერთად დაევალოს ახალ გამგეობას გამონახოს რაიმე საშუალება მის ნივთიერად დასაკმაყოფილებლად და ამის შესახებ მოხსენდეს საზოგადოების უახლოეს კრებას.

კრების თავმჯდომარე *[signature]*

მდივანი *[signature]*

წ.კ.გ.საზ. მოხსენება საზოგადოების ფინანსიური მდგომარეობის შესახებ.

წ.-კ.-გ. საზოგადოების ფინანსიური გაჭირვება უკიდურეს წერტილამდეა მისული. მას აღარა აქვს სრულებით ნაღდი ფული და არც შემოსავალი. წიგნის მაღაზიაში ვაჭრობა თითქმის სულ შეჩერდა, რადგან მყიდველი შიგ აღარ შედის ფულის უქონლობისაგამო. სავალდებულო გადასახადი კი აუარებელი წევს კისრად საზოგადოებას. თერთმეტი მოსამსახურე პირის შენახვა ითხოვს თვეში 2I მილიონზე მეტს. ამას უნდა დავუმატოთ მაღაზიის და საწყობის ქირა არა ნაკლებ ხუთი მილიონისა თვეში, ელექტრონის ფასი და სხვა, სულ დაახლოვებით თვიური ხარჯი აქვს 30 მილიონი. მაღაზიის შემოსავალი კი არ იქნება 3 მილიონზე მეტი. ამას გარდა თავი მოიყარა სხვა და სხვა ვალებმა, რომელთა გასტუმრებას დაჟინებით თხოულობენ მევალეები, მაგ. "დედა ენის" დასაბეჭდი I5 მილიონი, მკაზმავისა II მილიონი, სარგებელი ვალისა სახელმწიფო ბანკისათვის, თუ არ დავიხსნით 45 მილიონში დაგირავებულს ქაღალდს, 8 მილიონი, მაღაზიის ქირა წარსულის თვეებისა,—8 მილიონი შემოსავლის კვალობაზე შემოწერილი გადასახადი 9 მილიონი და კიდევ ბევრი სხვა, სულ ცოტა 55 მილიონი. ამ ნაირად დღეს საჭიროა 85 მილიონი მაინც.

ერთად ერთი იმედი საზოგადოების საქმეების გამოსწორებისა არის იმ ფულის მიღება, რომელიც გვერგება განათლების კომისარიატითგან ჩვენგან შარშან წაღებულის წიგნების საფასურად 700 მილიონი. მართალია, სახალხო კომისართა საბჭომ საზოგადოებას უარი უთხრა ამ ფულის მიცემაზე, მაგრამ ჩვენ ეს დადგენილება გავასაჩივრეთ აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმში, რომლის თავმჯდომარე თანაგრძნობით ეკიდება ჩვენს შუამდგომლობას. თუ ეს ფული მივიღეთ, შესაძლებელი იქნება ყველა ვალების გასტუმრება და გამომცემლობის გაჩაღება, რითაც მომავალის სამოსწავლო წლითგან შემოსავალსაც მოგვცემს. მაგრამ საქმე ის არის, რომ ალმასრ. კომიტეტის პრეზიდიუმმა რომ კიდეც შეიწყნაროს ჩვენი შუამდგომლობა, ფულს ისე მალე ვერ მივიღებთ, რომ ამ ცოტა ხანში დავაკმაყოფილოთ ყველა გადაუდებელი მოთხოვნილებანი.

ამიტომ საჭიროა ვიზრუნოთ ახლავე ფულის შოვნისთვის, მით უფრო რომ იქნება არც ალმასკომმა შეიწყნაროს ჩვენი საჩივარი და მაინც უარი გვითხრას ფულის მოცემაზე.

ფულის საშოვნელად ჩვენის აზრით შეიძლება

I. გაიყიდოს ზოგიერთი რამ მოძრავის ქონებითგან.
2. შემოკლდეს შტატი.
3. მაღაზია რუსთაველის პროსპექტითგან გადმოტანილ იქმნას ისევ დამფუძნებელისკრების ქუჩაზე, სადაც წინად იყო.
4. გადიდებულ იქნას საწევრო ფული 50,000 მანეთამდე და მოწვეულ იქნას ქართველი საზოგადოება რაც შეიძლება მეტი ჩაეწეროს წევრად.

56

5. გამოშვებულ იქნას 100,000 მანეთიანი სარგებლიანი ობლიგაციები.

[illegible]

[illegible]

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების
რწმუნებულთა კრებას.

ვარლამ ბურჭანაძის და გრიგოლ ბურჭულაძის კერძო აზრი საზოგადოების სახელწოდების დაცვის შესახებ.

როდესაც გამგეობამ შეიტყო, რომ განათლების კომისარიატს გამოუტანია დადგენილება წ.კ.გ.ს. დაკეტვის შესახებ, მან მიიღო ყოველგვარი ზომები, რომ ეს დადგენილება არ ყოფილიყო მოყვანილი სისრულეში, ამასთან გამგეობა იძულებული შეიქნა მიიღო განათ. კომისარის წინადადება: "თუ გინდათ იარსებოთ, უსათუოდ შესცვალეთ თქვენი წესდება იმ სახით, რომ თქვენ მხოლოდ წიგნების გამომცემლობასა და გავრცელებას აწარმოებთ- და სხვას არაფერს, რადგან სკოლებსა და ბიბლიოთეკების გახსნისა და შენახვის უფლებას სოციალისტური მთავრობა არავის არ დაუთმობს, ეს მხოლოდ და მხოლოდ სახელმწიფოს კითხულს შეადგენსო". გამგეობამ მოსთხოვა კომისარს ვადა. მიმდინარე წლის 8/I გამგეობამ მოიწვია რწმუნებულთა საგანგებო კრება. კრებას მოხსენდა ახლად შეცვლილი წესდების პროექტი. ეს პროექტი დაგვიმტკიცეს ეხლახან, სწორედ იმ დროს, როცა პოლიტიკა შეიცვალა. დღეს ვიცით, რომ მოსკოვში ნებადართული აქვთ საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს და კერძო პირებსაც კი სკოლების და ბიბლიოთეკების გახსნა. თბილისშიაც მთავრობა არ ეხება არსებულ კერძო სკოლებს და კულტურულ საზოგადოებებს. რა დააშავა წ.კ.გ.საზოგადოებამ? ჩვენის აზრით, დღევანდელმა კრებამ სრულიად დამოუკიდებლად იმისა, რომ საზოგადოება იმოქმედებს, დამტკიცებულ წესდების ფარგლებში, უნდა აღძრას შუამდგომლობა მთავრობის წინაშე, რომ საზ. სახელწოდება კვლავაც ისეთი დარჩეს და იმოქმედოს იმავე ფარგლებში, რა ფარგლებშიაც იგი მოქმედებდა დღემდე. ეს აუცილებლად საჭიროა, ვიმეორებთ, დღეს, როცა მთავრობის ახალი ეკონ. პოლიტიკის ცხოვრებაში გატარების დროს, ჩვენ ვხედავთ, ლოტოს, კლუბების, ტრაქტირების და სხვა ასეთების გამრავლებას და სკოლების რიცხვის შემცირებას..., ჩვენი საზოგადოების ყოფილი ბიბლიოთეკების ბინებზე დღეს ზოგან ტრაქტირია, ზოგან ხილის დუქანი. რა თქმა უნდა, საზოგადოება ჯერ ჯერობით მხოლოდ გამომცემლობას აწარმოებს რაც შეიძლება ფართო მასშტაბით, მაგრამ ამავე დროს, როცა მას საშუალება ექნება, კულტურულ საქმეებსაც მოჰკიდებს ხელს. ამიტომაცაა საჭირო არსებული სახელ-

57

წოდების შენარჩუნება და ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ მთავრობა ამაზე უარს ვერ გვეტყვის.

ო ქ მ ი

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების რწმუნებულთა და მუდმივ წევრთა წლიური საზოგადო კრებისა I8 ივნისს I922 წ. /წ.კ.გ.საზ. დარბაზი/

კრება გახსნა საზოგადოების მთავარ-გამგეობის თავმჯდომარემ დ. კარიჭაშვილმა დილის თორმეტის ნახევარზე.

დაესწრო 34 წევრი და რწმუნებული. დ.კარიჭაშვილის წინადადებიზე,რომ დაესახელებინათ ვინ სურთ თავმჯდომარედ კრებისა-დასახელებულმა ს.გორგაძემ და მ. ჭავჭანიძემ უარი თქვეს და ერთხმად არჩეულ იქნა დავით გიორგის ძე კარიჭაშვილი, მდივნად გრიგოლ ბურჭულაძე.

დამტკიცებულ იქნა შემდეგი დღის წეს-რიგი:

I. I922 წლის 8 იანვრის საზოგადოების რწმუნებულთა საგანგებო კრების ოქმის დამტკიცება.

2.მოკლე მიმოხილვა წ.-კ.საზოგადოების 43 წლის მოღვაწეობისა.

3.გამგეობის მოხსენება I921 წლის მოქმედების შესახებ და ამ წლის საზოგადოების შემოსავალ-გასავლის ანგარიში.

4.სარევიზიო კომისიის მოხსენება გამგეობის მოქმედების და საზოგადოების შემოსავალ-გასავლის ანგარიშის შესახებ.

5.გამგეობის განმარტება სარევიზიო კომისიის მოხსენების გამო.

6.გამგეობის მოხსენება ფინანსიური მდგომარეობის შესახებ.

7.გამგეობის და სარევიზიო კომისიის წევრთა არჩევა ახალი წესდების მიხედვით.

თავმჯდომარის წინადადებით გამგეობის წევრმა-მდივანმა ვ.ბურჯანაძემ წაიკითხა ამ წლის 8 იანვრის რწმუნებულთა საგანგებო კრების ოქმი. თავმჯდომარემ მოახსენა კრებას ცნობად ახალი წესდება,თუმცა დაგვიანებით დაამტკიცა განათლების კომისარიატმა მცირეოდენის უმნიშვნელო დამატებით, რაიცა უმისოდაც სავალდებულო არის საზოგადოებისათვის.

შეკითხვაზე-მაღაზიიდან წაღებული წიგნები ჩამორთმეულად ითვლება თუ არა,-მიღებულ იქნა გამგეობის პასუხი, რომ უკანასკნელ ხანამდე არ ითვლებოდა ჩამორთმეულად, მხოლოდ ახლა დაადგინა მთავრობამ,რომ წიგნების საფასური არ მოგვეცემოდა. ჩვენ ეს დადგენილება გავასაჩივრეთ ამბას. კომიტეტში.

მეორე საკითხზე- რა მდგომარეობაშია მუზეუმისა და წიგნთსაცავის საკითხი-მიღებულ იქნა განმარტება რომ წიგნთსაცავი და მუზეუმი შეადგენენ კულტურული ღირებულების ქონებას, რომელიც მთავრობამ სახით-

მწიფოს საკუთრებად გამოაცხადა. ჯერ ჯერობით ისინი სრულს ჩვენს გამგებლობაში არიან და მთავრობას არ ჩამოურთმევია.

ს.გორგაძის აზრით საჭიროა დღეს გადასწყდეს წ.კ. საზოგადოების საგანძურის ბედ-იღბალი, რადგან მას მოელის ხიფათი და სჯობს იგი გადაეცეს ისეთ დაწესებულებას, რომელსაც ახლანდელი ხელის უფლება მფარველობას უწევს და ქონებრივათაც ხელს უწყობს. ასეთია საქართველოს უნივერსიტეტი და საისტორიო-საეთნოგრაფიო საზოგადოება.

დადგენილ იქნა ეს საკითხი დაისვას ცალკე, კრების ბოლოს.

ამის შემდეგ ოქმი დამტკიცებულ იქნა.

2. თავმჯდომარის წინადადებით წაკითხულ იქმნა მოკლე მიმოხილვა წ.-კ. საზოგადოების 43 წლის მოღვაწეობის შესახებ.

მოხსენება მიღებულ იქნა ცნობად.

3.ამის შემდეგ წაკითხულ იქნა მოხსენება გამგეობის 1921 წლის მოქმედების შესახებ და ამ წლის შემოსავალ-გასავლის ანგარიში, სარევიზიო კომისიის მოხსენება გამგეობის მოქმედების შესახებ და გამგეობის განმარტება სარევიზიო კომისიის მოხსენების გამო.

გამგეობის მოხსენებას მოჰყვა შეკითხვები: I. ახალი ხელის უფლების დამყარების შემდეგ რამდენი წიგნის დაბეჭდვის ნება იქნა აღებული და რამდენი დაიბეჭდა.-პასუხი: ამ მხრით თითქმის არაფერია გაკეთებული.

2.რა მიზეზის გამო არ მოგვეცათ ნება "დედა-ენის" დაბეჭდვისა. მთავრობა მიზეზად იმას ასახელებდა, რომ დედა ენა არ აკმაყოფილებდა ახლანდელს სკოლის მოთხოვნილებასო. ჩვენ თითონ შევადგენთ და ჩვენს დავბეჭდავთო. ყოველ შემთხვევაში ბევრი მეცადინეობის შემდეგ წელს მაინც დაგვრთეს ნება და, რადგან ბაზარზე სრულებით აღარ იყო, გამოცემულ იქნა 5000 ცალი დედა-ენა პირველი ნაწილი. ამავე დროს კომისია მუშაობდა დედა ენაზე ახალის გამოცემის შეკეთება-შევსებაზე და ამ ჟამად მზადაა გამოსაცემათ.

გამგეობისა და სარევიზიო კომისიის მოხსენებებმა გამოიწვია დიდი კამათი, რომლის დროს საფსებით განხილულ და გაშუქებულ იქნა ის დეფექტები, რაზედაც მიუთითებდა სარევიზიო კომისია.

კამათის შემდეგ საზოგადო კრებამ დაამტკიცა მთავარ-გამგეობის 1921 წლის და იმავე წლის შემოსავალ-გასავლის ანგარიში და დაავალა გამგეობას მხედველობაში მიიღოს ყველა ის ~~საფუძვლიანი~~ შენიშვნები, რომელიც აღნიშნული აქვს სარევიზიო კომისიას.

სიგვიანის გამო კრების გაგრძელება გადაიდო საღამოს 7 საათისათვის.

კრების თავმჯდომარე

წ.კ.გ.საზ. მოხსენება საზოგადოების ფინანსიური მდგომარეობის შესახებ.

წ.-კ.გ. საზოგადოების ფინანსიური გაჭირება უკიდურეს წერტილამდეა მისული. მას აღარა აქვს სრულებით ნაღდი ფული და არც შემოსავალი. წიგნის მაღაზიაში ვაჭრობა თითქმის სულ შეჩერდა, რადგან მყიდველი შიგ აღარ შედის ფულის უქონლობისაგამო. სავალდებულო გადასახადი კი აუარებელი აწევს კისრად საზოგადოებას. თერთმეტი მოსამსახურე პირის შენახვა ითხოვს თვეში 21 მილიონზე მეტს. ამას უნდა დავუმატოთ მაღაზიის და საწყობის ქირა არა ნაკლებ ხუთი მილიონისა თვეში, ელექტრონის ფასი და სხვა, სულ დაახლოვებით თვიური ხარჯი აქვს 30 მილიონი. მაღაზიის შემოსავალი კი არ იქნება 3 მილიონზე მეტი. ამას გარდა თავი მოიყარა სხვა და სხვა ვალებმა, რომელთა გასტუმრებას დაჟინებით თხოულობენ მევალეები, მაგ. "დედა ენის" დასაბეჭდი 15 მილიონი, მკაზმავისა 11 მილიონი, სარგებელი ვალისა სახელმწიფო ბანკისათვის, თუ არ დავიხსნით 45 მილიონში დაგირავებულს ქაღალდს, 8 მილიონი, მაღაზიის ქირა წინა სულის თვეებისა, ~~8 მილიონი~~ შემოსავლის კვალობაზე შეწერილი გადასახადი 9 მილიონი და კიდევ ბევრი სხვა, სულ ცოტა 55 მილიონი. ამ ნაირად დღეს საჭიროა 85 მილიონი მაინც.

ერთად ერთი იმედი საზოგადოების საქმეების გამოსწორებისა არის იმ ფულის მიღება, რომელიც გვერგება განათლების კომისარიატიდგან ჩვენგან შარშან წაღებულის წიგნების საფასურად 700 მილიონი. მართალია, სახალხო კომისართა საბჭომ საზოგადოებას უარი უთხრა ამ ფულის მოცემაზე, მაგრამ ჩვენ ეს დადგენილება გავასაჩივრეთ აღმასრულებელ კომიტეტის პრეზიდიუმში, რომლის თავმჯდომარე თანაგრძნობით ეკიდება ჩვენს შუამდგომლობას. თუ ეს ფული მივიღეთ, შესაძლებელი იქნება ყველა ვალების გასტუმრება და გამომცემლობის გაჩაღებაც, რაიცა მომავალის სასწავლო წლიდგან შემოსავალსაც მოგვცემს. მაგრამ საქმე ის არის, რომ აღმასრ. კომიტეტის პრეზიდიუმმა რომ კიდეც შეიწყნაროს ჩვენი შუამდგომლობა, ფულს ისე მალე ვერ მივიღებთ, რომ ამ ცოტა ხანში დავაკმაყოფილოთ ყველა გადაუდებელი მოთხოვნილებანი.

ამიტომ საჭიროა ვიზრუნოთ ახლავე ფულის შოვნისთვის, მით უფრო რომ იქნება არც აღმასკომმა შეიწყნაროს ჩვენი საჩივარი და მაინც უარი გვითხრას ფულის მოცემაზე.

ფულის საშოვნელად ჩვენის აზრით შეიძლება

I. გაიყიდოს ზოგიერთი რამ მოძრავის ქონებიდგან.

2. შემოკლდეს შტატი.

3. მაღაზია რუსთაველის პროსპექტიდგან გადმოტანილ იქმნას ისევ დამფუძნებელისკრების ქუჩაზე, სადაც წინად იყო.

4. გადიდებულ იქნას საწევრო ფული 50,000 მანეთამდე და მოწვეულ იქნას ქართველი საზოგადოება რაც შეიძლება მეტი ჩაეწეროს წევრად.

5. გამოშვებულ იქნას 100,000 მანეთიანი სარგებლიანი ობლიგაციები.

ო ქ მ ი

წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების რწმუნებულთა და მუდმივ წევრთა საზოგადო კრებისა 18 ივნისს 1922 წ. საღამოს სხდომა.

თავმჯდომარეობდა დ. კარიჭაშვილი.

მდივანი აცხადებს დღის წესრიგში აღნიშნულ განსახილველ საგნებს.

ვ. ბურჯანაძე თხოულობს შემოიტანოს რიგს გარეშე განცხადება.

თავმჯდომარე- "ინებეთ"

ვ. ბურჯანაძე- მიმდინარე წლის 10 მა ძველი სტილით შესრულდა 10 წლისთავი, რაც გარდაიცვალა ჩვენი სასიქადულო პედაგოგი და ცნობილი საზოგადო მოღვაწე ი. გოგებაშვილი. განსვენებულმა, როგორც თქვენთ კარგად მოგეხსენებათ, მთელი თავისი უძრავ-მოძრავი ქონება უანდერძა წ.კ.გ.საზოგადოებას. ყველაზე უძვირფასესი ნაანდერძევი ქონებიდან ეს მისი ნაწერებია, განსაკუთრებით კი დედა ენა ორთავე ნაწილი და ბუნების კარი. თუ წ.კ.გ. საზ. გააფართოვა თავისი მოქმედება, ფრთები გაშალა და დღემდი მოაღწია, ეს უნდა სავსებით მივაწეროთ გოგებაშვილის სახელმძღვანელო წიგნებს, რომლის შემოსავალი საერთო შემოსავლის 70%-ზე მეტს შეადგენდა.

გოგებაშვილმა თავის ანდერძით დაავალა წ.კ.გ.საზოგადოებას იზრუნოს როგორც ნამდვილმა მემკვიდრემ, რომ მისი სახელმძღვანელო წიგნები თავის დროზე იბეჭდებოდეს და გამოდიოდეს ბაზარზე გასასყიდად. თვალ ყურს ადევნებდეს თანამედროვე პედაგოგიურ ლიტერატურას და სალი პედაგოგიური მოთხოვნილების თანახმად შეიტანოს ხოლმე საჭირო ცვლილებანი და შესწორებანი ხსენებულ წიგნებში.

თუ რაიმე მიზეზისა გამო წ.კ.გ.საზ. დაიხურება, იგი ანდერძისავე თანახმად ვალდებულია სახელმძღვანელოების და სხვა წიგნების გამოცემა სხვა რომელსამე სახელგანთქმულ ქართულ დაწესებულებას გადასცეს; ვინაიდან დღეს ჩვენი საზოგადოების სახელწოდება იცვლება ახალი წესდებით, თუმცა შინაარსი კი იგივე რჩება, დღევანდელმა კრებამ უნდა გამოიტანოს დადგენილება, რომლითაც დაევალება ახალ აღმასრულებელ ორგანოს- გამგეობას პირველ რიგში დაბეჭდოს იაკობ გოგებაშვილის სახელმძღვანელო წიგნები დედა ენა I და II ნაწილი. ეს წიგნები ხელახლა შესწორებული და შევსებულია განსაკუთრებული კომისიის მიერ, თანახმად თანამედროვე პედ. მოთხოვნილებისა. სხვა ავტორთა ამ გვარივე სახელმძღვანელო წიგნების გამოცემის უფლება კი არ უნდა მიეცეს საზ. ახალ გამგეობას მით უმეტეს რომ უფლებას არ იძლევა ანდერძი, რომლის დაცვაც, ვიმეორებ ჩვენ საღვთო მოვალეობაა

შეადგენს. ასეთი დავალების მიცემა აუცილებლად საჭიროა. თქვენ მოგეხსენებათ რომ დედა ენის ნაცვლად შედგენილია წიგნები, რომელთა ერთ ერთ ავტორთაგანი ჩვენი ხარ. მთავარი გამგეობის ყოფილი წევრია და ყოფილი თავმჯდომარის ამხანაგი. იგი სცდილობს თავისი წიგნი დაბეჭდოს. დღეს აქ შევეკითხე რამ შეუშალა ხელი, რომ დედა ენის დაბეჭდვის ნება არ მოგვცეს, სხვათა შორის, ეჭვი არ უნდა, ხსენებულმა გარემოებამაც.

განათლების კომისარიატში გვეუბნებოდნენ: ჩვენ გვაქვს ჩვენი წიგნი გამოსაცემიო ეს "ჩვენი წიგნი" ალბათ დედა ენის ნაცვლად შედგენილი სახელმძღვანელო იყო... სამწუხაროდ უნდა აღინიშნოს რომ იმ ჩვენ ყოფილ გამგეობის წევრს მინდობილი ჰქონდა დედა ენის შესწორება, შემსწორებელი კომისიის თავმჯდომარეთაც იყო და მას არ უნდა ჩაედინა ასეთი საქმე, მაგრამ ეს უკვე აღინიშნა წარსული წლის საზოგადო კრებაზე და ზედმეტათ მიმაჩნია კომენტარიები- მხოლოდ ახალი გამგეობა ფრთხილად უნდა იქნეს და ვინიცობაა ახალი წიგნის შემდგენილი /დ. ე. მაგ./ მიუტანს მას დასაბეჭდად წიგნი არ დაუბეჭდოს.

თ. კიკვაძე- ცილის წამებაა ბურჯანაძის შენიშვნა. ვის რა უნდა, მე ან ვინმემ სხვამ ახალი წიგნი შეადგინოს, რომელი პედაგოგი უნდა იქნეს ამის წინააღმდეგი. ჩვენი წიგნის მოწონებულია განათლების კომისარიატის სასწავლო კომიტეტის მიერ და კომუნისტურ გეზოზე ის შედგენილი არ არის. წიგნს ვადგენდით სწორედ იმ დროს როცა ტფილისს მიდამოებში ტყვიის ზუზუნი იყო ირგვლივ. რომ გარემოება ხელს გვიწყობდეს და თავისუფალი პრესა იყოს, მაშინ გამირკვევოდა სიმართლე. მაგრამ თქვენ უარყავით კომისიის არჩევა, უნდა აირჩიოთ ვინც გინდათ ჩემთვის სულ ერთია, დეე ამ კომისიამ გამოარკვიოს საქმის ნამდვილი მდგომარეობა. კიკვაძე არც ისეთი დაბალი ღობეა, რომ ბურჯანაძემ გადააბიჯოს. დროა ბოლო მოეღოს ამ საქმეს და საბოლოოდ გამოირკვეს.

თავმჯდომარე - ბურჯანაძეს არავითარი სიცრუე არ უთქვამს, ის ლაპარაკობს სრულს სიმართლეს.

თ.კიკვაძე- თავის სახელით ლაპარაკობს ბურჯანაძე, თუ გამგეობის?

ბურჯანაძე-მეცა მე ვლაპარაკობ, როგორც გამგეობის წევრი, გამოვხატავ გამგეობის აზრსაც. ამ შემთხვევაში ორი აზრი არ არსებობს... ბ-ნს კიკვაძეს, იმ დროს გამგეობის წევრს და მასთან თავმჯდომარის ამხანაგს, მინდობილი ჰქონდა დედა ენის შემსწორებელი კომისიის ხელმძღვანელობა. გაამართლა მან გამგეობის ნდობა? არა. კომისიის მიერ შესწორებული წიგნი ჯერ გამოსული არ იყო ბაზარზე გასასყიდათ, რომ ბ-ნი კიკვაძე შეუდგა დედა ენის ნაცვალი წიგნის შედგენას კი-

დევაც შეადგინა და სცდილობს მის დაბეჭდვას. წიგნს ადგენდა, როცა ის ჯერ კიდევ გამგეობის წევრი იყო. თუ ის არ იზიარებდა გამგეობის შეხედულებას, მას შეეძლო გაესაჩივრებინა საზოგადო კრებაზე გამგეობის დადგენილება, მაგრამ საზოგადო კრება მან ფაქტის წინაშე დააყენა.

კიკვაძისათვის არავის წაურთმევია უფლება წიგნის შედგენისა. ეს გ-ნმა კიკვაძემაც კარგად იცის... მას და სხვასაც სრული უფლება აქვს შეადგინონ წიგნი და მადლობის მეტი რა უნდა ითქვას, თუ რაიმე ახალი შეიტანეს პედაგოგიურ ლიტერატურას. მაგრამ როდესაც კიკვაძეს ანდობენ ჩვენი სასიქადულო პედაგოგის- გოგებაშვილის წიგნის შესწორებას, იმ წიგნის, რომელიც საზოგადოების არსებობის წყაროს შეადგენს და კიკვაძე სწორედ იმ დროს იწყობს სახელმძღვანელოების ავტორობას, ჩვენ არ შეგვიძლია ეს არ აღვნიშნოთ, როგორც არა სასიამოვნო და სამწუხარო მოვლენა; კიდევაც რომ გაგვიჯავრდეს ამისათვის გ-ნი კიკვაძე.

დ. ლუწმაძე- როდესაც მე ვუყურებდი თანამედროვე მოღვაწეებს და მათ მოქმედებას, მაგონდება ძველი რეჟიმის დროის მოხელეების მელა-კუდაობა, მთავრობასთან განსაკუთრებული პოლიტიკის წარმოება, ფლიდური მოქმედება და ამავე დროს საზოგადო სარბიელზედაც ასეთივე ქცევა. საზოგადოებას ეჩვენებოდენ, როგორც მოღვაწენი, სამშობლოს ინტერესების დამცველნი და მთავრობას, როგორც მისი ინტერესების გამომხატველნი. სწორედ ეს სურათი სიგრძე-სიგანით იშლება ჩვენს წინაშე ამ ჟამად. დღეს ვხედავთ სხვა და სხვა უწყებებში თავი მოუყრიათ ზოგიერთ ჩვენ მოღვაწეებს. მე მოგაწვდით ისტორიულ ცნობებს. როცა რომელიმე პედაგოგი მოისურვებდა ი. გოგებაშვილის სახელმძღვანელო წიგნების მაგიერი წიგნების გამოცემას, ის უპირველეს ყოვლისა შეეცდებოდა ხელში წინდაწინვე მოეწონებინა წიგნები მთავრობისათვის, ამისათვის რა თქმა უნდა შეუძვრებოდა სწავლა განმანათლებლობის დარგს სათავეში მდგომ პირებს აჩვენებდა თავს, როგორც ერთგული მოხელე და შემდეგ როცა წიგნს მოიწონებდნენ, მეჭლავდა. ეს ცნობა რომ სწორია, ამაში თქვენ დამეთანხმებით. არა ერთი და ორი ასეთი პედაგოგი გამოუაშკარავებია და გამოუმზეურებია ჩვენს მცხოვან პედაგოგს ი. გოგებაშვილს.

გ-ნო კიკვაძევ მე არ ვეხები, საზოგადოდ მოგახსენებთ და ამ შემთხვევაში, როცა ჩვენს წინაშე გადაშალეს სურათი, რა პირობებში წარმოიშვა დედა ენის მაგიერი წიგნები, რომლის ავტორი გ-ნი კიკვაძეა, დასკვნა თქვენ გამოიტანეთ. დიახ სამწუხარო მოვლენაა...

ირ. რამიშვილის აზრით მ-ნ კიკვაძეს და ფ. მგელაძეს, თუ მათი შედგენილი წიგნი მოწონებული იყო უნდა მოეტანათ აქ დასაბეჭდათ.

თ. კიკვაძე-ლილის სიამოვნებით, მოვიტანთ თუ დაბეჭდავენ.

თავმჯდომარე- შემოსულია წინადადება კამათი მოისპოს. როგორ ინებებთ.

კრება ნებას აძლევს ჩაწერილ ორატორებს ილაპარაკონ.

ს. თავართქილაძე- რა გინდათ თ. კიკვაძისაგან. თუ მისი წიგნი კარგად არის შედგენილი, რატომ არ უნდა დავბეჭდოთ.

გ. მურშულაძეს შემოაქვს წინადადება: "მოისმინა რა მურჯანაძის რიგს გარეშე განცხადება ი. გოგებაშვილის სახელმძღვანელოების დაბეჭდვის შესახებ, კრება ავალებს გამგეობას უპირველეს ყოვლისა პირველ რიგში დაბეჭდოს დ.ე. I და II ნაწ. ამასთან კრება თავის მწუხარებას გამოსთქვამს თ. კიკვაძის მიერ ჩადენილ საქციელის გამო."

ვ. მაჭავარიანი- ვ. მურჯანაძის განცხადება ეხებოდა მხოლოდ დედა ენის დაბეჭდვას და სხვა არაფერს. ტყუილა უბრალოდ დავკარგეთ ამდენი დრო. საკითხი გამორკვეულია და კენჭი უნდა ეყაროს მხოლოდ მურჯანაძის კონკრეტ წინადადებას. კომისიის არჩევა ჩემის აზრით საჭიროა, რომ ბოლო მოეღოს კიკვაძისა და გამგეობას შორის ჩამოვარდნილ უთანხმოებას.

თ. კიკვაძე არაა თანახმა კრების მიერ არჩეული კომისიის. კრებას შეუძლია თავის მხრით აირჩიოს კომისიაში ორი წევრი, კიკვაძე თავის მხრივ დაასახელებს ორს.

გრ. მურშულაძე- წ.კ.გ.საზოგადოება ისეთი დიდი ავტორიტეტული დაწესებულებაა, რომ მას არ შეეფერება კიკვაძის საქმეები არჩიოს სამედიატორო სასამართლოს საშუალებით.

ი. ავლაძე- მე მეგონა კიკვაძე მომხრე იქნებოდა კომისიას გაერჩია მისი საქმე. ეს კიდევ დასაშვებია. სამედიატორო სასამართლოს არჩევა კი ყოვლად დაუშვებელია.

თავმჯდომარე კენჭს უყრის წინადადებას კომისიის არჩევის შესახებ. კრებამ ერთხმად უარყო კომისიის არჩევა.

კიკვაძე- შეიტანეთ ოქმში, რომ მე წინააღმდეგი არა ვარ კომისიის არჩევისა.

თავმჯდომარე - ეხლა გვიან არის. კამათი უკვე გამორკვეულია. შემოტანილია წინადადება, რომელსაც უნდა ეყაროს კენჭი

წინადადება: დაევალოს გამგეობას მიიღოს ყოველგვარი მისგან დამოკიდებული ზომები, რომ პირველ რიგში დაბეჭდოს და გამოსცეს ი. გოგებაშვილის დედა ენა I და II ნაწილი შესწორებული და შევსებული თანამედროვე პედაგოგიური მოთხოვნილებების მიხედვით.

ვინაიდან კრებაზე დამტკიცებულ იქნა, რომ დედა ენის მაგიერი წიგნი იბეჭდება, რამაც ჩვენი წიგნების გამოცემა შეაფერხა- მიღებულ

იქნას ეს მსჯელობაში და გადადის მორიგ საკითხზე.

თავმჯდომარე ეკითხება კრებას გსურთ თუ არა მორიგი საკითხის განხილვას შეუდგეთ, თუ ინებებთ კრების გადადებას, რადგან დაგვიანებულია.

კრება ადგენს: კრების გაგრძელება გადაიდოს 2I ივნისისათვის საღამოს. 6 ს.

კრება იხურება ღამის I0 ს. 20 წ.

კრების თავმჯდომარე

მდივანი

ო ქ მ ი

წერა-კითხვის გამავრც. საზოგადოების რწმუნებულთა და მუდმივ წევრთა 1922 წლის 21 ივნისის წლიური საზოგადო კრების გაგრძელებისა.

კრება გახსნა დ.ვ. კარიჭაშვილმა საღამოს 6 საათზე. დაესწრო 39 წევრი და რწმუნებული. წინა კრების მდივნის ალ. ბურჭულაძის კრებაზე დაუსწრებლობის გამო ამორჩეულ იქნა ამ კრების მდივნად იოს. ავალიშვილი.

მოსმენილ და უცვლელად დამტკიცებულ იქნა პირველი კრების /18 ივნისის დილის/ ოქმი; 18 ივნისის საღამოს კრების ოქმი კრებაზე არ წაკითხულა.

მორიგი საკითხი კრებისა- ფინანსიური მდგომარეობა საზოგადოებისა.

წ.კ.გ.საზოგადოების ფინანსიურ მდგომარეობის შესახებ მოხსენებას უდგენს კრებას გამგეობის სახელით ვ. ბურჯანაძე, რომელმაც ფინანსიური უკიდურესი გაჭირება საზოგადოების ნათლად დაუხატა კრებას.

გამგეობის აზრით ფინანსიური მდგომარეობის გამოსასწორებლად შეიძლება :

I/ გაიყიდოს ზოგიერთი რამ მოძრავი ქონებიდან,

2/ შემცირდეს შტატი

3/ მაღაზია რუსთაველის პროსპექტიდან გადატანილ იქნას ისევ დამფუძნებელი კრების ქუჩაზე, სადაც წინად იყო.

4/ გადიდებული იქნას საწევრო ფული 50.000 მანეთამდე და მოწვეული იქნას ქართველი საზოგადოება რაც შეიძლება მეტი ჩაეწეროს წევრად.

5/ გამოშვებულ იქნას I00.000 მანეთიანი სარგებლიანი ობლიგაციები.

ამ მოხსენების შემდეგ დამსწრეთაგანნი შეეკითხნენ მომხსენებელს იმ გეგმის შესახებ, რომელიც წამოყენებული იქნა გამგეობის მიერ წ.კ.გ.საზოგადოების ფინანსიური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად.

მომხსენებელმა ამ შეკითხვებისა გამო უფრო დაწვრილებით განმარტა ყველა ის მუხლი, რომლის შესრულება მომავალში საზოგადოების ფინანსიურ მდგომარეობას გააუმჯობესებს:

I/ რა დარა ქონება შეიძლება გაიყიდოს პატარა თანხის შესაქმნელად,

2/ როგორ შემოკლდეს შტატი და როგორი უნდა იყვეს ახალი შტატი და სხვა და სხვა.

ამის შემდეგ გაიმართა კამათი მოხსენების შესახებ.

გამგეობის მოხსენების შესახებ ლაპარაკობს თ. კიკვაძე, რომელიც

დაწვრილებით ეხება გამგეობის მიერ წამოყენებულ სამეურნეო გეგმას და თან პარალელურად აფასებს გამგეობის წარსულში მოქმედებას და წუნს სდებს მას. თ. კიკვაძის აზრით გამგეობამ და სხვებმა თავის [illegible] უცოდინარობით აიხსნება ის, რომ წ.კ.გ.საზოგადოების 43 წლის ნამუშევარი სულ წაიშალა და მის სრულ ლიკვიდაციამდე საქმე მიმდგარი. სამეურნეო გეგმასაც იწუნებს კიკვაძე: იგი წინააღმდეგია ობლიგაციების გამოცემისა, წინააღმდეგია მაღაზიის მეწლ ბინაზე გადმოტანისა და რაც შეეხება შტატების შემოკლებას, ეს საკითხი დიდი ხანია უნდა დადებითად გადაწყვეტილიყო, ამბობს ორატორი და ამით ათავებს.

კრების დადგენილებით ლაპარაკის დრო განისაზღვრა 5 წამით.

თ. კიკვაძის შემდეგ ლაპარაკობს გ. ჭუმბურიძე, რომელიც დაწვრილებითი ცნობებს იძლევა, თუ რა ენერგიული საგამომცემლო მუშაობა სწარმოებს მთავრობასთან არსებული საგამომცემლო დაწესებულებებში; მათ მუშაობას ორატორი უპირისპირებს წ.კ.გ.საზოგადოების მუშაობას და ამით უკანასკნელს არარად ხდის.

ი. აგლაძე ლაპარაკობს ჭუმბურიძის და კიკვაძის წინააღმდეგ და ამასთანავე არ იწონებს გამგეობის სამეურნეო გეგმას, თუმცა ამაში გამგეობას ბრალს არა სდებს. იგი ხაზ გასმით აღნიშნავს, რომ მომავალში შეიძლება გამოიცეს მხოლოდ სახელმძღვანელო წიგნები დედა ენა I და II ნ., წინააღმდეგ შემთხვევაში ე.ი. სხვა წიგნების გამოცემით შემოსავალი ხარჯს ვერ დაფარავსო.

ილაპარაკეს სხვა ორატორებმა როგორც ერთ მხრიდან, ისე მეორე მხრიდანაც, და ბოლოს ყველას ერთად უპასუხებენ მომხსენებელი ვ. ბურჯანაძე და გამგეობის თავმჯდომარე დ. კარიჭაშვილი. ესენი არ ეთანხმებიან თ. კიკვაძეს და ამართლებენ გამგეობის მოქმედებას იმით, რომ მათ არ შეეძლოთ და არც იკადრებდენ მიებაძნათ სპეკულიანტებისათვის რათა ამით საზოგადოების ქონება გადაერჩინათ. შტატის შემოკლებას გამგეობა, ამბობს დ. კარიჭაშვილი, დიდი ხანია ფიქრობდა, მაგრამ განათლების კომისარიატთან ფულის მიღების ლოდინში-იმედით, რომ დღეს თუ არა ხვალ მაინც მივიღებდით, დღევანდლამდე მოვაცდინეთ. საჭირო იყო განათლების კომისარიატთან ურთიერთობის და კონტაქტის გამორკვევა, რაც ჩვენ ბევრი დრო მოვანდომეთ და ამ კონტაქტის ძიებაში წ.კ.გ.საზ. მოულოდნელად დაიკეტა.

დ. კარიჭაშვილი ყველა ორატორს სათითაოდ ყველა საკითხზე უპასუხებს, ასაბუთებს, რომ იმ ხანებში შეუძლებელი იყო დადებითად მუშაობა და ამასთანავე ფინანსიურ გეგმას იცავს.

კრებამ დაადგინა გაირჩეს სამეურნეო გეგმა, რომელიც გამგეობამ წარმოადგინა, მუხლობრივ და მთლობრივად გადაწყდეს.

რადგან ამ გეგმის ყველა მუხლების მთლიანი შესრულება ყოველ [illegible]

მის მუხლების შესახებ ცალ-ცალკე მსჯელობას კრებამ ბევრი დრო არ მოანდომა და დაადგინა:

I/ გაიყიდოს ზოგიერთი რამ მოძრავის ქონებიდან.

2/ შემოკლდეს შტატი და დარჩეს მხოლოდ 4 კაცი.

3/ ბალაზია გადმოტანილ იქნას ძველ ბინაზე ან დაიკეტოს დროებით.

4/ საწევრო ფული შემოღებულ იქნას ერთი მანეთი ოქროს ვალიუტით.

5/ გამოშვებულ იქნას არა ნაკლებ I0 მანეთიანი /ოქროს ვალ/ სარგებლიანი ობლიგაციები.

მიენდოს გამგეობას საზოგადოების ეკონომიური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად გამართოს მოლაპარაკება სათანადო უწყებებთან, აიღოს ნებართვა, დადოს ხელშეკრულება, აწარმოოს საქმეები რწმუნებულის ან ვექილის საშუალებით და სხვა.

ამ გვარად უმნიშვნელო ცვლილებით გამგეობის საფინანსო გეგმა მიღებულ იქნა კრების მიერ.

თ.კიკვაძე და ფ. ბვედაძე თხოულობენ შეცვლილ იქნას ოქმში, რომ პროცენტების კრების მიერ განუსაზღვრელად ყოვლად შეუძლებელია ობლიგაციების გამოშვება.

ს. გორგაძის წინადადებით კრებამ გადასწყვიტა ობლიგაციების გამოშვება რეალურად განხორციელებამდის მომავალმა ახალმა გამგეობამ დაიმუშაოს და ახლო მომავალში სანქციის მისაღებად კრებას წარმოუდგინოს.

მუზეუმის საკითხის შესახებ კრებამ დაადგინა: გადაეცეს ახალ გამგეობას ეს საკითხი შესასწავლად და, როცა საჭირო იქნება, მოწვეულ იქნას კრება და მას მოახსენოს.

თავმჯდომარემ, სანამ კრება ახალ გამგეობის და სარევიზიო კომისიის წევრების ამორჩევას შეუდგებოდა, დასვა საკითხი გამგეობის წევრთა რაოდენობის და მათი ჯილდოს შესახებ.

ამის შესახებ კრებამ აზრთა-გაცვლა-გამოცვლის შემდეგ დაადგინა:

გამგეობა შესდგებოდეს 5 კაცისაგან. გამგეობისა და სარევიზიო კომისიის წევრებს ეძლეოდეს სხდომებზე დასწრების მიხედვით ჯილდო 50,000 მან. თით წევრს და I00.000 მანეთი გამგეობის თავმჯდომარეს. გამგეობა ირჩევს თავიანთ შორის ერთს ან გარეშე პირს იწვევს, რომელიც იქნება საზოგადოების საქმეთა მმართველი და პასუხისმგებელი პირი და ექნება დანიშნული გამგეობის მიერ ჯამაგირი.

ამორჩეულ იქმნა ერთხმად ახალი გამგეობა:

I. იასონ ლორთქიფანიძე - თავმჯდომარე
2. შალვა გოგებაშვილი
3. ნინო ნაკაშიძე
4. ივანე ელიაშვილი
5. ვ. [illegible]

კანდიდატებათ:

1/ პარმენ კახიანი

2/ ილია აგლაძე.

სარევიზიო კომისია:

1. დიმიტრი დუმბაძე
2. გიორგი მაჭავარიანი
3. გრიგოლ პაჭარაია.

დასასრულს ვ. ბურჯანაძე კრების სახელით მიმართავს დამსახურებულ მოღვაწეს დ. გ. კვრიჭაშვილს, მოკლედ აღნიშნავს მის ნაყოფიერ და დაუფასებელ მოღვაწეობას საზოგადოებისათვის, უხდის მას მადლობას და წინადადება შემოაქვს მას და დ. დუმბაძეს არჩეულ იქნას იგი საპატიო თავმჯდომარედ.

კრებამ ერთხმად დაადგინა არჩეულ იქნას დ. კვრიჭაშვილი საპატიო თავმჯდომარედ და ამასთან ერთად დაევალოს ახალ გამგეობას გამონახოს რაიმე საშუალება მის ნივთიერად დასაჯილდოებლად და ამის შესახებ მოახსენოს საზოგადოების უახლოეს კრებას.

კრების თავმჯდომარე

მდივანი

64
3/X - 63
В
4/III-64г.
64
Назаров

В этом д... ...ванных
Шестьдесят
Четыре (64) листов
„18“ XI 1950 Подпись
24/III-54 г.
ЦГИА
ПРОВЕРЕНО:
8/IX 1954

96к